

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Przewodniczący
Rady Miejskiej
J. Saładziak

748

**ROZPORZĄDZENIE Nr 6/2001
Wojewody Pomorskiego
z dnia 7 sierpnia 2001 r.**

w sprawie ustanowienia „Planu ochrony Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego”.

Na podstawie art. 13a ust. 1 i 6 oraz art. 13b ust. 1 i 3 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 114, poz. 492; z 1992 r. Nr 54, poz. 254; z 1994 r. Nr 89, poz. 415; z 1995 r. Nr 147, poz. 713; z 1996 r. Nr 91, poz. 409; z 1997 r. Nr 14, poz. 72; Nr 43, poz. 272; Nr 54, poz. 349; Nr 88, poz. 554; Nr 133, poz. 885; z 1998 r. Nr 106, poz. 668; z 2001 r. Nr 3, poz. 21) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Ustanawia się „Plan ochrony Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego „zwany dalej „Planem”, w skład którego wchodzi:
 - 1) ustalenia planu, stanowiące załącznik nr 1 do rozporządzenia,
 - 2) rysunek planu w skali 1:10.000 stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia.
2. Zobowiązuje się Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Gdańsku i Dyrektora Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego do wdrożenia i kontroli realizacji ustaleń planu.

§ 2

1. Rozporządzenie wchodzi w życie z upływem 14 dni od daty ogłoszenia jego tekstu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.
2. Rozporządzenie podlega ogłoszeniu na tablicach ogłoszeń Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego w Kościerzynie, właściwych urzędów gmin oraz właściwych sołtysów – przez okres co najmniej 1 miesiąca.

Wojewoda Pomorski
T. Sowiński
I Wicewojewoda
K. Pusz

Załącznik Nr 1
do rozporządzenia nr 6/2001
Wojewody Pomorskiego
z dnia 7 sierpnia 2001 r.

**USTALENIA PLANU OCHRONY
WDZYDZKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO**

Dział I WPROWADZENIE

Wdzydzki Park Krajobrazowy (WPK) jest obszarem chronionym ze względu na występujące na jego obszarze duże wartości przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe. Działalność gospodarcza i życie społeczne rozwijane są na obszarze Parku zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego i nie mogą powodować pomniejszenia lub utraty wartości Parku. Poszczególne rodzaje działalności gospodarczej muszą być nieuciążliwe dla przyrody oraz zharmonizowane ze środowiskiem kulturowym i krajobrazem, a jednocześnie muszą umożliwiać odpowiednie warunki życia mieszkańców Parku i podnoszenie ogólnego poziomu cywilizacyjnego. Mieszkańcy Parku nie mogą doznawać ograniczeń standardu życia z powodu reżimów ochronnych wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych. Powinni oni czerpać wielorakie korzyści z walorów obszaru i z ich ochrony w formie parku krajobrazowego.

Na obszarze WPK preferowane są rodzaje działalności gospodarczej i aktywności społecznej o ugruntowanej regionalnej tradycji, wykorzystujące specyfikę dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego i umiejętności miejscowej ludności. Są to przede wszystkim:

- 1) leśnictwo ukierunkowane na naturalizację lasów w warunkach ich gospodarczej eksploatacji,
- 2) rolnictwo ekologiczne,
- 3) turystyka krajoznawcza i kwalifikowana oraz agroturystyka,
- 4) nieuciążliwe dla środowiska przetwórstwo lokalnych zasobów.

Działaniami szczególnie pożądanymi w WPK są:

- 1) wzrost efektywności ochrony przyrody przez wprowadzenie nowych jej form i rozwój form istniejących,
- 2) poszanowanie i adaptacja dziedzictwa kulturowego,
- 3) rewaloryzacja krajobrazu,
- 4) uporządkowanie zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, gospodarczej i rekreacyjnej,
- 5) rozwój infrastruktury technicznej, zwłaszcza proekologicznej, poprawiającej warunki życia ludzi.

Działalność gospodarcza i społeczna na obszarze WPK powinna być prowadzona zgodnie z ideą trójochrony. Istotą trójochrony jest integralne traktowanie ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych Parku. Plan ochrony jest formą planu zarządzania na obszarze Parku i jego otuliny, zarządzania skierowanego na realizację trójochrony, przy umożliwieniu koegzystencji różnych funkcji społeczno-gospodarczych, co powinno zapewnić racjonalność gospodarowania i efektywność funkcji ochronnych Parku.

Główne reguły trójochrony to:

- 1) gospodarowanie w przestrzeni w nawiązaniu do przenikających się i warunkujących wzajemnie procesów przyrodniczych i kulturowych, których odzwierciedleniem jest krajobraz;

- 2) całościowe ujmowanie dopełniających się zagadnień ochrony środowiska przyrodniczego, wartości kulturowych i krajobrazu;
- 3) równorzędnego traktowanie materialnych i niematerialnych wartości Parku;
- 4) uzyskanie akceptowanej społecznie koegzystencji działań ochronnych i aktywności gospodarczej na obszarze Parku.

Dział II CELE TRÓJOCHRONY

Rozdział 1 Cele ochrony przyrody

1. Określa się cele ogólne ochrony przyrody:

- 1) zachowanie szeroko ujmowanej bioróżnorodności na poziomie ekosystemów, gatunków i genotypów,
- 2) zachowanie pełnych możliwości funkcjonowania ekosystemów,
- 3) przywracanie zasobów i walorów przyrodniczych utraconych lub naruszonych w wyniku gospodarki człowieka, o ile jeszcze istnieją teoretyczne i praktyczne możliwości takiego działania,
- 4) wzrost efektywności ochrony przyrody przez wprowadzenie nowych jej form i rozwój form istniejących,
- 5) optymalizacja zasad korzystania z zasobów przyrody w warunkach gospodarczego użytkowania terenu, z zapewnieniem jego trwałości,
- 6) zachowanie istniejących walorów botanicznych wyrażających się zarówno w różnorodności, jak i w regionalnej specyfice poszczególnych ekosystemów,
- 7) zachowanie dotychczasowych proporcji powierzchniowych między obszarem leśnym a obszarami nieleśnymi, a w obrębie tych ostatnich bezwzględne utrzymanie ekosystemów bagiennych i torfowiskowych oraz łąkowych i innych półnaturalnych,
- 8) stymulowanie utrzymania różnorodności biologicznej przez stwarzanie warunków ostożowych dla jak największej liczby gatunków zwierząt adekwatnych geograficznie.

2. Określa się cele szczegółowe ochrony przyrody:

2.1. Ochrona litosfery i pedosfery:

- 1) zachowanie zespołów form ukształtowania terenu reprezentujących zestawy cech charakterystycznych dla typów morfogenetycznych,
- 2) zachowanie form ukształtowania terenu o unikatowych kształtach,
- 3) utrzymanie na wybranych terenach dynamiki procesów geomorfologicznych, prowadzących do ewolucji litosfery,
- 4) zachowanie struktur litogenicznych warunkujących istnienie ekosystemów istotnych przyrodniczo lub gospodarczo,
- 5) rekultywacja struktur litogenicznych zdegradowanych antropogenicznie.
- 6) ochrona wszystkich gleb organogenicznych,
- 7) ochrona wszystkich gleb leśnych,
- 8) ochrona gleb przed niepożądanymi zmianami ich właściwości fizykochemicznych, w tym ochrona przeciwoerozyjna,
- 9) ochrona stanowisk z typowymi lub unikatowymi profilami gleb dla potrzeb naukowo-dydaktycznych,

2.2. Ochrona hydrosfery:

- 1) zachowanie naturalnych warunków cyrkulacji wody w elementarnych jednostkach hydrograficznych,

- 2) dostosowywanie lokalizacji ujęć wody oraz rozmiarów eksploatacji do wielkości przyrodniczo określonych zasobów dyspozycyjnych,
- 3) utrzymanie lub przywracanie warunków hydrograficznych umożliwiających rozwój naturalnych siedlisk roślinnych poprzez odpowiednie ukierunkowanie melioracji,
- 4) powstrzymanie nasilającej się eutrofizacji jezior oraz uzyskanie trwałej poprawy stanu czystości wód obiektów zdegradowanych,
- 5) dostosowywanie wielkości antropopresji do poziomu naturalnej tolerancji systemów rzecznych i jeziornych,

2.3. Ochrona atmosfery:

- 1) utrzymanie lub przywracanie stanu fizyko-chemicznego atmosfery zapewniającego właściwe warunki życia ludzi, korzystne warunki funkcjonowania przyrodyżywionej i przetrwanie dóbr kultury materialnej,
- 2) utrzymanie lub przywracanie warunków akustycznych zapewniających właściwe warunki życia ludzi i korzystne warunki życia fauny,
- 3) utrzymanie lub przywracanie warunków topoklimatycznych pożądaných dla restytucji ekosystemów,

2.4. Ochrona biosfery – flora:

- 1) utrzymanie pełnej różnorodności gatunków na ich naturalnych stanowiskach, w typowych dla nich fitocenozach,
- 2) zachowanie lub odtworzenie liczebności populacji wszystkich gatunków na poziomie pełnej odnawialności tych populacji,
- 3) zachowanie pełnej puli genowej wszystkich gatunków WPK, w całej zmienności genetycznej taksonów niższych rangą od gatunku, związanych ze zróżnicowaniem lokalno-siedliskowym,
- 4) ograniczanie gwałtownego rozprzestrzeniania się szeregu antropofitów,
- 5) zachowanie wszystkich typów siedlisk występujących na terenie WPK dla utrzymania różnorodności biologicznej flory,
- 6) zabezpieczanie poprzez prawną ochronę konserwatorską możliwie największej gamy siedlisk, wyróżniających się występowaniem dużej liczby gatunków chronionych, zagrożonych i rzadkich, na odpowiednio rozległych powierzchniach,
- 7) utrzymywanie, poza terenami obiektów chronionych, lokalnej mozaiki siedlisk oraz specyficznych stref ekotonowych, dla zapewnienia dalszego bytowania gatunków, których populacje nie zostały objęte powierzchnią ochroną konserwatorską (dotyczy to zwłaszcza roślin synantropijnych),
- 8) restytucja gatunków na siedliska i stanowiska, na których w przeszłości występowały wg danych historycznych,

2.5. Ochrona biosfery – zbiorowiska roślinne:

- 1) zachowanie pełnej różnorodności zbiorowisk roślinnych, bez względu na ich genezę,
- 2) zachowanie i podtrzymanie pełnych możliwości funkcjonowania zbiorowisk,
- 3) przywracanie walorów przyrodniczych zbiorowiskom w sytuacjach gdy zostały one częściowo utracone lub naruszone w wyniku działalności gospodarczej,

- 4) optymalizacja zasad korzystania z zasobów szaty roślinnej w warunkach rolniczego, leśnego i rekreacyjnego użytkowania terenu,
- 5) wprowadzanie ochrony konserwatorskiej najcenniejszych i najlepiej zachowanych fitocenoz naturalnych i półnaturalnych oraz ich siedlisk,
- 6) odtwarzanie naturalnego charakteru ekosystemów leśnych, a zwłaszcza przebudowa zniekształconych drzewostanów i przywracanie naturalnych stosunków wodnych,
- 7) utrzymanie ciągłości przestrzennej ekosystemów leśnych,
- 8) renaturalizacja zmienionych siedlisk, głównie mokradłowych, w tym zwłaszcza torfowisk,
- 9) aktywna ochrona fitocenoz półnaturalnych i zniekształconych, przez sterowanie kierunkiem i przebiegiem sukcesji,
- 10) opracowanie i wdrażanie zasad użytkowania fitocenoz jako sposobu ich ochrony (dotyczy to głównie zbiorowisk leśnych, łąkowych, pastwiskowych i polnych),

2.6. Ochrona biosfery – fauna:

- 1) utrzymanie naturalnej różnorodności gatunków zwierząt w ich siedliskach,
- 2) utrzymanie lub przywracanie liczebności populacji wszystkich gatunków na poziomie zapewniającym ich odnawialność (reprodukcję),
- 3) koncentracja działań ochronnych i restytucyjnych w odniesieniu do populacji troci jeziorowej i szlachara (tracza długodziobego),
- 4) nie wprowadzanie gatunków obcych geograficznie na obszarze WPK,
- 5) ochrona różnorodności siedlisk warunkujących bogactwo fauny,
- 6) renaturalizacja siedlisk zniekształconych, zwłaszcza w zakresie przywracania naturalnych lub seminaturalnych stosunków wodnych,
- 7) odtworzenie siedlisk zniszczonych, ważnych dla przebywania fauny,
- 8) wzrost zakresu i skuteczności ochrony konserwatorskiej miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków chronionych.

Rozdział 2 Cele ochrony środowiska kulturowego

1. Określa się cele ogólne ochrony środowiska kulturowego:

- 1) ochrona i wyeksponowanie zachowanych wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego jako nośnika pamięci zbiorowej i wartości wspólnych.
- 2) ochrona tożsamości kulturowej miejsca (miejscowości i regionu) – istotnymi czynnikami są zasoby związane ze specyficznymi formami:
 - a) kultury organizacji struktur osadniczych i sieci dróg,
 - b) kultury organizacji przestrzennej struktur wewnętrznych jednostek osadniczych,
 - c) kultury organizacji przestrzennej zabudowy niw siedliskowych i użytkowania gruntów w obrębie siedlisk.
- 3) ochrona procesu przemian środowiska kulturowego jako wartości samej w sobie – obszar WPK jest przykładem ciągłości procesu dziejowego budowania struktury środowiska kulturowego i stosowania przez setki lat „zasady dobrej kontynuacji”,

- 4) kultywowanie i kontynuowanie elementów kultury duchowej i materialnej związanych z przestrzenią życiową człowieka, z jej użytkowaniem i kształtowaniem obecnie i w przyszłości.

2. Określa się cele szczegółowe ochrony środowiska kulturowego:

- 1) zachowanie i pielęgnowanie charakterystycznych antropogenicznych składników przestrzeni w postaci rozłogów pól i lasów, sieci drożnej, sieci osadniczej i jej układów, historycznej struktury własności, w tym:
 - a) typowych dla przestrzeni WPK wsi średnich (Kalisz, Górki, Borski) i małych (Bąk, Grzybowo, Płocice, Szenajda, Schodno),
 - b) przysiółków składających się przeważnie z dwóch, trzech lub kilku zagród (Szudron, Belfort, Wyrówno, Żebrowo, Dębina),
 - c) wybudowań składających się z jednego lub dwóch gospodarstw (Leżuchowo, Parowa, Kloc, Kruszyzna, Krzyż itd.),
 - d) występujących form tzw. wsi podwójnej (Jastrzębie-Czarne, Rów-Płęsy),
- 2) konserwacja i adaptacja obiektów kultury materialnej od przedmiotów codziennego użytku po budowle inżynierskie, w tym:
 - a) tradycyjnej zagrody Kaszub Południowych – wielobudynkowej z domem mieszkalnym i osobnymi budynkami dla każdej funkcji (dom mieszkalny, obora, stodoła) lub częściej (na obszarach słabszych gospodarczo i wśród uboższej ludności) dwubudynkowej z domem mieszkalnym i budynkiem gospodarczym stanowiącym połączenie obory i stodoły),
 - b) zagród szlacheckich lokalizowanych w eksponowanym miejscu wśród wysokiej zieleni,
 - c) zagród samotniczych (osad jednodworczych) z ich bogatym programem użytkowym i zabudową towarzyszącą (piwniczka, piec chlebowy, szopy na sprzęt),
 - d) tradycyjnych domów mieszkalnych sytuowanych szczytem do drogi (Borski),
 - e) tradycyjnych materiałów i konstrukcji (drewniane w konstrukcji zrębowej lub sumikowo-łatkowej, wypełniane cegłą, ceglane typowe tzw. budynki państwowe – szkoły, leśnictwa, kamienne budynki gospodarcze, budynki z dwuspadowym dachem krytym strzechą słomianą, budynki mieszkalne o dachu półpłaskim i podwyższonej ścianie kolankowej; zajazd, kuźnie, kapliczki i krzyże sytuowane na rozdrożu,
 - f) tradycyjnych przegród w postaci płotów sztachetowych oraz płotów z żerdzi poziomych,
 - g) zieleni wysokiej na działce w środku wsi, na wybudowaniach i w zagrodach szlacheckich,
- 3) ochrona szczególnych materialnych cech wyróżniających środowisko kulturowe terenu WPK i stanowiących o jego tożsamości kulturowej:
 - a) wysoki stopień zachowania pierwotnych, tradycyjnych układów osadniczych,
 - b) wynikający z uwarunkowań gospodarczych i funkcjonalnych przestrzenny związek tych układów z atrakcyjnymi obszarami przyrodniczymi (jeziora, doliny rzeczne, podmokłe obniżenia terenu, oczka

- wodne) stanowiący o wysokich wartościach krajobrazowych występujących form osadniczych;
- c) występowanie na terenie WPK wsi małych i bardzo małych oraz występowanie licznych przysiółków i osad jednodworcznych (zagród samotniczych),
 - d) występowanie jako typowej zagrody dwubudynkowej z budynkiem mieszkalnym usytuowanym szerokofrontowo i z budynkiem gospodarczym usytuowanym szczytowo, z wysunięciem przed lico budynku mieszkalnego, często w pierzei ulicy (tradycja dawnego, szczytowego usytuowania budynku mieszkalnego),
 - e) występowanie dużej zagrody wielobudynkowej jako zagrody najbogatszych gburów, jako zagrody szlacheckiej we wsi bądź jako zagrody na wybudowaniu,
 - f) występowanie jako typowego drewnianego, zrębowego budynku mieszkalnego założonego na planie wydłużonego prostokąta, przykrytego wysokim dachem dwuspadowym o nachyleniu połaci 45 – 50o,
 - g) występowanie w zagrodzie dwubudynkowej budynku gospodarczego pierwotnie drewnianego, następnie murowano-drewnianego o połączonej funkcji stodoły i budynku inwentarskiego,
 - h) występowanie zieleni wysokiej w powiązaniu z siedliskami dużych zagród zwłaszcza o tradycji własności szlacheckiej i gburskiej,
 - i) stosowanie ogrodzeń siedlisk w postaci drewnianych parkanów sztachetowych (pierwotnie z gałęzi) oraz płotów z żerdzi,
 - j) liczne krzyże i kapliczki na rozwidleniach dróg prowadzących do wsi i wybudowań,
 - k) miejsca pamięci i tablice, pomniki upamiętniające związane z tradycją martyrologii z okresu II wojny światowej,
- 4) ochrona szczególnych niematerialnych czynników wyróżniających środowisko kulturowe terenu Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego i stanowiących o jego tożsamości kulturowej:
- a) wysoki stopień samoświadomości etnicznej i świadomość odrębności kulturowej, powszechnej wśród mieszkańców obszaru WPK,
 - b) tradycja podnoszenia poziomu tej świadomości i jej kultywowania,
 - c) istnienie oddziałów Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego (Lipusz, Dziemiany),
 - d) istnienie ośrodków o wybitnym znaczeniu dla tradycji kulturowej materialnej i duchowej całego regionu Kaszub, a zwłaszcza Kaszub Południowych oraz Zaborni,
 - e) wysoka ranga w skali regionalnej i krajowej obszaru jezior wdzydzkich jako elementu identyfikującego region kaszubski,
 - f) utrwalenie Jezior Wdzydzkich i jego otoczenia w wysokiej rangi tradycji literackiej regionu,
 - g) liczne związki tradycji miejsca z wybitnymi dla regionu postaciami historycznymi (Derdowski, Gulgowsky, Sędzicki, Mokwa i inni) i literackimi (np. Remus, Czarliński),
 - h) kalwaria wielewska jako centrum kultowe i cel licznych pielgrzymek, w tym zwłaszcza z obszaru WPK,
 - i) kulturotwórcze oddziaływanie muzeum Kaszubski Park Etnograficzny we Wdzydzach Kiszewskich – edukacyjne i wspierające dla działalności twórców ludowych.

Rozdział 3 Cele ochrony krajobrazu

1. Określa się cele ogólne ochrony krajobrazu:
 - 1) ochrona specyficznych i unikatowych wartości przyrodniczych, kulturowych i kompozycyjnych, decydujących o pozytywnych wrażeniach i przeżyciach estetycznych oraz obrazujących cenne wartości poznawcze krajobrazu,
 - 2) zachowanie i ochrona zespołów krajobrazu otwartego ukazujących harmonijne pod względem walorów wizualnych współistnienie gospodarki człowieka z naturalnymi zasobami środowiska,
 - 3) zabezpieczenie przed degradacją i ochrona zachowanych enklaw rodzimego krajobrazu kultury osadniczej kaszubskich wsi,
 - 4) wieloaspektowe działania naprawcze niwelujące powstałe w ostatnich dziesiętkach lat niekorzystne przekształcenia krajobrazu, powodujące obniżenie jego wartości estetycznych i poznawczych,
 - 5) promocja walorów krajobrazu Parku dla umieszczenia w niej nowych funkcji niesprzecznych z podstawowymi celami, dających podstawy ekonomiczne mieszkańcom i zbliżonych krajobrazowo do tradycyjnych,
 - 6) propagowanie i kontynuacja wzorców architektury i zagospodarowania charakterystycznych dla regionu i stymulowanie korzystania z nich przy wszelkich nowych działaniach kształtujących przestrzeń Parku,
 - 7) wykorzystanie estetycznych walorów krajobrazu dla regeneracji sił psychicznych uczestników rekreacji i mieszkańców oraz w działalności edukacyjnej.
2. Określa się cele szczegółowe ochrony krajobrazu:
 - 1) ochrona czynna i bierna podstawowych, szczególnych cech i wartości krajobrazu Parku decydujących o pozytywnych wrażeniach estetycznych i związanych z jego poznawaniem, takich jak:
 - a) najwartościowsze, nieliczne, mało przekształcone a dobrze eksponowane otwarte przestrzenie, w szczególności jeziorne, budujące specyfikę krajobrazową Parku,
 - b) rozległe krajobrazy leśne,
 - c) ciekawe, zróżnicowane ukształtowanie terenu,
 - d) rodzaj naturalnych i kulturowych elementów kształtujących wnętrza krajobrazowe,
 - e) dobre warunki eksponowania całych miejscowości i zespołów zabudowy zagrodowej zharmonizowanych ze środowiskiem przyrodniczym,
 - f) zachowane siedliska samotnicze,
 - g) dobre warunki ekspozycyjne, pozwalające na dalekie wglądy w krajobraz,
 - h) skala i materiał charakterystycznej zabudowy regionalnej,
 - i) formy zieleni wprowadzanej przez człowieka, ukształtowanej z gatunków rodzimych.
 - 2) naprawa i przekształcanie krajobrazów dysharmonicznych, w tym:
 - a) krajobrazowe uporządkowanie przestrzeni, zagospodarowanej kulturowo,
 - b) estetyzacja istniejących jednostek osadniczych – wsi, w kierunku eksponowania rodzimych form regionalnych i harmonijnego ich kontynuowania w nowym zainwestowaniu,
 - c) likwidacja lub istotne ograniczenie negatywnego oddziaływania osiedli rekreacyjnych,

- d) kompleksowa restylizacja istniejących ośrodków wypoczynkowych w kierunku zharmonizowania ich formy z otoczeniem,
- 3) określenie i wdrożenie zasad dobrej kontynuacji kształtowania przestrzeni gwarantującej zachowanie cennych wartości krajobrazu przy realizacji nowych elementów:
- a) propagowanie wzorców architektury i zagospodarowania charakterystycznych dla regionu i stymulowanie korzystania z nich przy wszelkich nowych działaniach kształtujących przestrzeń WPK,
 - b) przekształcanie oryginalnych dużych siedlisk rolniczych na funkcję rekreacyjną,
 - c) promocja prawidłowych form, materiałów i sposobów zagospodarowania działki siedliskowej dla wsi przekształcających się we wsie letniskowe,
- 4) promowanie i udostępnienie walorów krajobrazowych przez:
- a) propagowanie agroturystyki, ekoturystyki oraz różnych form turystyki wykorzystujących walory krajo-brazowe,
 - b) przywrócenie i ochrona ekspozycji krajobrazu z ciągów i punktów widokowych, w tym przywrócenie i wyeksponowanie możliwości poznawania krajo-brazu z miejsc, które utraciły swe walory ekspozycyjne z powodu przypadkowego przestąpienia,
 - c) zagospodarowanie punktów i ciągów widokowych,
 - d) rozbudowa sieci znakowanych szlaków turystycznych łączących atrakcje krajo-brazowe,
 - e) zwiększenie informacji o wartościach wizualnych Parku w środkach komunikacji społecznej (film, telewizja, internet).

Dział III FORMY I ZASADY TRÓJOCHRONY W WPK

Rozdział 1 Ochrona przyrody

A. Rezerwat przyrody ustanowiony

1. Dla zwiększenia skuteczności ochrony przyrody w ustanowionym rezerwacie „Krwawe Doły” (rezerwat florystyczno-leśny, gm. częściowo Stara Kiszewa, częściowo Kościerzyna, Nadl. Kościerzyna, Leśn. Ciągardło, Obręb Bąk, pododdział 572 b.) postuluje się powiększenie rezerwatu o sąsiednie tereny porośnięte starodrzewem (pododdziały 572 c, d, f oraz pododdział 557a tereny porośnięte starodrzewem (pododdziały 572 c,d,f oraz 557a fragment na południe od drogi).

B. Rezerваты przyrody planowane

1. Postuluje się objęcie ochroną rezerwatową następujących obszarów:
- 1) dolina Wdy i Trzebiochy wraz z zespołem jezior Bielawy, Osty i Wyrównu, z jeziorem Schodno i wschodnim krańcem jeziora Słupinko (gm. Lipusz, Dziemiany i Kościerzyna) – w celu ochrony:
 - siedlisk rzadkich gatunków roślin;
 - wartościowych zbiorowisk roślinnych, przede wszystkim torfowiskowych;
 - tarlisk troci jeziorowej *Salmo lacustris*;
 - bogatej fauny ptaków leśnych i nadwodnych,
 - 2) jezioro Głębocko (gm. Kościerzyna) – występuje tu lub można spodziewać się odnalezienia szeregu cennych gatunków tj.: poryblin jeziorny *Isoetes lacustris*, lobelia jeziorna *Lobelia dortmanna*, elisma wodna *Luronium natans*, widłaczek torfowy *Lycopodiella inundata*,
 - 3) zespół śródleśnych torfowisk i oczek wodnych z otaczającym pasem lasu wraz z jeziorem Wałachy

(gm. Kościerzyna) – zespół 11 śródleśnych torfowisk o szczególnej wartości, naturalnym składzie, z licznymi gatunkami chronionymi,

- 4) jeziora Lipno i Lipionko (gm. Dziemiany) – w celu ochrony ornitofauny (28 gatunków lęgowych ptaków i 15 gatunków nielegowych) oraz warunkującej jej lokalne bogactwo roślinności wodno-bagiennej i szuwarowej, szeregu rzadkich i interesujących gatunków torfowiskowych i prawnie chronionych,
- 5) torfowisko Głuchy Bór (gm. Dziemiany) – obszar torfowiskowy położony wśród łąk, w centralnej części śródleśnej polany, posiadający cenny zestaw gatunków torfowiskowych oraz warunki do pełnego odtworzenia bogatego torfowiska wysokiego,
- 6) zatoki Płęskie (gm. Dziemiany) – dwie zatoki jeziora Wdzydze, usytuowane na północno-zachodnim brzegu, w pobliżu Płes wraz z przyległymi moczarami, obejmujące liczne gatunki wodne, torfowiskowe, szuwarowe i łąkowe, w tym wiele rzadkich we florze WPK oraz lęgowisko rzadkich i chronionych gatunków ptaków wodno-błotnych, w tym szlachara (tracza długodziobego *Mergus serrator*),
7-12) wyspy jeziora Wdzydze:
- 7) Ostrów Wielki (część) i Mielnica (gm. Karsin i Dziemiany) – wraz z przylegającą do nich strefą pływiczną o szerokości do 150 m
- 8) Ceram (gm. Dziemiany),
- 9) Sidły (gm. Karsin i Dziemiany),
- 10) Przerost (gm. Karsin),
- 11) Głonek (gm. Karsin),
- 12) Mały Ostrów (gm. Karsin)
w celu ochrony gniazdowisk szlachara (tracza długodziobego *Mergus serrator*) oraz innych rzadkich i chronionych gatunków ptaków wodno-błotnych,
- 13) Motowęże (gm. Karsin i Dziemiany) – kompleks ośmiu mezo- i oligotroficznych torfowisk mszarnych w bezodpływowych zagłębieniach terenu, w celu ochrony szaty roślinnej torfowisk i występujących w ich obrębie zbiorników wodnych – naturalnych oraz powstałych w wyniku eksploatacji torfu, nieleśnej i leśnej roślinności organiczno-mineralnych obrzeży, a także procesów naturalnej i wtórnej sukcesji roślinności torfotwórczej,
- 14) Polgoszcz (gm. Karsin) – obejmujący łądowiejące jezioro, otoczone unikatowo wykształconym pasem roślinności szuwarowej i bagiennej, wraz z cenną, zagrożoną wyginięciem w skali kraju skalnicą torfowiskową *Saxifraga hirculus*,
- 15) torfowisko Strupino (gm. Kościerzyna) – torfowisko przejściowe, miejscami przechodzące w torfowisko wysokie otaczające jezioro o cechach zbiornika dystroficznego, odznaczające się m. in. regularnym układem strefowym roślinności i występowaniem rzadkich i zagrożonych gatunków oraz dużych płatów typowych zespołów roślinnych,
- 16) torfowisko Kotel (gm. Kościerzyna) – torfowisko położone wzdłuż cieku uchodzącego do jeziora Kotel, w jego północno-zachodniej części, z interesującą florą zbiorowisk szuwarowych, ziołorośli i namulisk brzegu jeziora oraz zbiorowisk torfowiskowych i łąkowych,
- 17) zatoka Krąg (gm. Kościerzyna) – zatoka Krąg wraz z przyległym do niej pasem boru, stanowiąca obszar lęgowisk szlachara (tracza długodziobego *Mergus serrator*), nurogęsi *Mergus merganser*, gągoła Buce-

- phala clangula, żurawia *Grus grus*, dzięcioła zielonego *Picus viridis* oraz innych rzadkich i chronionych gatunków ptaków wodno-błotnych,
- 18) wyspa Trupczyn (gm. Kościerzyna) – wyspa na jeziorze Gołń będąca miejscem lęgowym szlachara (trzcza długodziobego *Mergus serrator*) i brodzca piskliwego, celem utworzenia rezerwatu jest ochrona gniazdowisk szlachara,
- 19) jez. Głuchówko (gm. Karsin) – niewielki zbiornik zarastający wokół płem torfowiskowym, z zestawem gatunków wysokotorfowiskowych,
- 20) kompleks leśny Zarośle (gm. Dziemiany) – obszar cenny ze względu na florę naczyniową, stanowiska rzadkich w WPK gatunków lasów liściastych; rezerwat wymaga przeprowadzenia badań botanicznych i uściślenia granic z uwzględnieniem kryteriów florystycznych, drzewostanowych i fizjograficznych.

C. Ochrona gatunkowa roślin naczyniowych

1. Zgodnie z zasadami ochrony różnorodności biologicznej, wprowadza się ochronę stanowisk niżej wymienionych gatunków roślin naczyniowych, w tym objętych ochroną prawną ścisłą (ś) i częściową (cz), uznanych za zagrożone wymarciem w skali Polski (1) lub Pomorza Zachodniego (2):
- bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris* (2)
bagno zwyczajne *Ledum palustre* (cz)
brzeżyca jednokwiatowa *Littorella uniflora* (2)
centuria pospolita *Centaurium erythraea* (cz)
czyściec polny *Stachys arvensis* (2)
driakiew gołębia *Scabiosa columbaria* (2)
elisma wodna *Luronium natans* (1,2)
fiolatek torfowy *Viola epipsila* (1,2)
gnidosz błotny *Pedicularis palustris* (2)
gnidosz rozesłany *Pedicularis sylvatica* (ś) (2)
goździk piaskowy *Dianthus arenarius* (ś)
goździk pyszny *D. superbus* (ś)
grążel drobny *Nuphar pumila* (ś) (2)
grążel żółty *N. lutea* (ś)
gruszyczka średnia *Pyrola media* (2)
gruszycznik (gruszyczka) jednokwiatowy *Moneses uniflora* (2)
grzybienie białe *Nymphaea alba* (ś)
grzybienie północne *N. candida* (ś)
grzybieńczyk wodny *Nymphoides peltata* (ś) (1,2)
gwiazdnica grubolistna *Stellaria crassifolia* (1,2)
jeskier leżący *Ranunculus reptans* (2)
jeżogłówka najmniejsza *Sparganium. minimum* (2)
jeżogłówka pokrewna *S. angustifolium* (1,2)
kalina koralowa *Viburnum opulus* (cz)
kianianka macierzankowa *Cuscuta epithymum* (2)
kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium* (cz)
konietlica łąkowa *Trisetum flavescens* (2)
konwalia majowa *Convallaria majalis* (cz)
kruszczyk błotny *Epipactis palustris* (ś) (1,2)
kruszyna pospolita *Frangula alnus* (cz)
kukułka (storczyk) krwista *Dactylorhiza incarnata* (ś)
kukułka (storczyk) plamista *D. maculata* (ś) (1,2)
kukułka (storczyk) szerokolistna *D. majalis* (ś)
lenek stożarny *Radiola linoides* (2)
lilia złotogłów *Lilium martagon* (ś) (2)
lipiennik Loesela *Liparis loeseli* (ś) (1,2)
listera jajowata *Listera ovata* (ś)
lobelia jeziorna *Lobelia dortmanna* (ś) (1,2)

- mącznica lekarska *Arctostaphylos uva-ursi* (cz)
modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia* (2)
nasiężnik pospolity *Ophioglossum vulgatum* (2)
nawrot lekarski *Lithospermum officinale* (2)
narecznica grzebieniasta *Dryopteris cristata* (1,2)
oman szorstki *Inula hirta* (2)
ostrołódka kosmata *Oxytropis pilosa* (ś) (2)
ostrzew rudy *Blysmus rufus* (1,2)
paprotka zwyczajna *Polypodium vulgare* (cz)
pierzyszek lekarski *Primula veris* (cz)
pięciornik norweski *Potentilla norvegica* (2)
pływacz drobny *Utricularia minor* (2)
pływacz krótkostrogowy *U. ochroleuca* (1,2)
pływacz średni *U. intermedia* (2)
pływacz zachodni *U. australis* (2)
pomocnik baldaszkowy *Chimaphila umbellata* (ś)
ponikło skąpokwiatowe *Eleocharis quinqueflora* (2)
poryblin jeziorny *Isoetes lacustris* (ś) (1,2)
porzeczka czarna *Ribes nigrum* (cz)
przygiełka biała *Rhynchospora alba* (2)
przytulia (marzanka) wonna *Galium odoratum* (cz)
rdestnica alpejska *Potamogeton alpinus* (2)
rdestnica błyszcząca *P. rutilus* (2)
rdestnica nitkowata *P. filiformis* (2)
rdestnica ostrolistna *P. acutifolius* (2)
rdestnica podługowata *P. polygonifolius* (1,2)
rdestnica stępiona *P. obtusifolius* (2)
rdestnica szczeciolistna *P. fresii* (2)
rdestnica włosowata *P. trichoides* (2)
rdestnica wydłużona *P. praelongus* (2)
rogatek krótkoszypkowy *Ceratophyllum submersum* (2)
rokitnik zwyczajny *Hippophae rhamnoides* (ś)
rosiczka długolistna *Drosera anglica* (ś) (1, 2)
rosiczka okrągłolistna *D. rotundifolia* (ś)
rosiczka owalna *D. x obovata* (ś)
rosiczka pośrednia *D. intermedia* (ś) (1,2)
sit alpejski *Juncus alpino-articulatus* (2)
skalnica torfowiskowa *Saxifraga hirculus* (1,2)
ostrożeń łąkowy *Cirsium rivulare* (2)
starzec bagienny *Senecio paludosus* (2)
stokłosa żytnia *Bromus secalinus* (2)
szczaw wodny *Rumex aquaticus* (2)
śniedek baldaszkowaty *Ornithogalum umbellatum* (ś)
topola czarna *Populus nigra* (2)
turzyca bagienna *Carex limosa* (1,2)
turzyca dwustronna *C. disticha* (2)
turzyca łuszczkowata *C. lepidocarpa* (2)
turzyca piaskowa *C. arenaria* (cz)
turzyca strunowa *C. chordorrhiza* (1,2)
ukwap dwupienny *Antennaria dioica* (2)
wawrzynek wilczczyko *Daphne mezereum* (ś)
wełnianka szerokolistna *Eriophorum latifolium* (2)
widlicz (widłak) spłaszczony *Diphasium complanatum* (ś) (2)
widlicz (widłak) Zeillera *D. zeillera* (ś)
widłaczek (widłak) torfowy *Lycopodiella inundata* (ś) (1,2)
widłak goździsty *L. clavatum* (ś)
widłak jałowcowaty *L. annotinum* (ś)
wilżyna ciernista *Ononis spinosa* (cz)
wilżyna rozłogowa *O. repens* (2)
wroniec widlasty (widłak wroniec) *Huperzia selago* (ś) (2)
zimoziół północny *Linnaea borealis* (ś) (2)
żurawina drobnolistkowa *Oxycoccus microcarpus* (1,2)
żywiec cebulkowy *Dentaria bulbifera* (2)

2. Należy systematycznie prowadzić inwentaryzację stanowisk gatunków roślin wymienionych w p.1. oraz opracować i wdrażać indywidualne zasady ich ochrony.

D. Ochrona gatunkowa zwierząt

1. Zgodnie z zasadami ochrony różnorodności biologicznej, wprowadza się ochronę stanowisk (poza gatunkami wymienionymi w Rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 stycznia 1995 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 13, poz. 61) – niżej wymienionych gatunków chronionych:

1) ichtiofauna:

minog strumieniowy *Lampetra planeri*
strzebla błotna *Phoxinus phoxinus*
strzebla potokowa *Phoxinus phoxinus*
rózanka *Rodeus sericeus amarus*
koza *Cobitis taenia*
śliz *Orthias barbatulus*
piskorz *Misgurnus fossilis* grupa syst.
troć jeziorowa *Salmo trutta morpha lacustris* – endemiczny gatunek

2) płazy:

traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*
traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*
kumak nizinny *Bombina bombina*
ropucha szara *Bufo bufo*
ropucha zielona *Bufo viridis*
żaba jeziorkowa *Rana lessonae**
żaba wodna *Rana esculenta**
żaba śmieszka *Rana ridibunda**
żaba moczarowa *Rana arvalis*
żaba trawna *Rana temporaria*
*gatunki chronione tylko w okresie od dnia 1 marca do dnia 31 maja.

3) gady:

jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*
jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*
padalec *Anguilla anguilla*
zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*
żmija zygzakowata *Vipera berus*

4) ptaki lęgowe (uznane za: gatunki skrajnie zagrożone (1), gatunki silnie zagrożone (2), gatunki zagrożone (3) wyginieciem w Polsce):

bąk *Botaurus stellaris* (3)
błotniak stawowy *Circus aeruginosus* (3)
cyranka *Anas querquedula* (3)
drożdżik *Turdus iliacus* (3)
dudek *Upupa epops* (3)
dzięcioł zielony *Picus viridis* (3)
gągoł *Bucephala clangula* (3)
jastrząb *Accipiter gentilis* (3)
kokoszka *Gallinula chloropus* (3)
krętogłów *Jynx torquilla* (3)
krogulec *Accipiter nisus* (3)
kropiatka *Porzana porzana* (3)
kruk *Corvus corax* (3)
lelek *Caprimulgus europaeus* (3)
muchotłówka mała *Ficedula parva* (3)
nurogęś *Mergus merganser* (2)
piskliwiec *Actitis hypoleucos* (3)
pluszcz *Cinclus cinclus* (2)
samotnik *Tringa ochropus* (3)
szlachar *Mergus serrator* (1)

świergotek polny *Anthus campestris* (3)
włochatka *Aegolius funereus* (1)
wójcik *Phylloscopus trochiloides* (1)
zimorodek *Alcedo atthis* (3)
żuraw *Grus grus* (3)

5) ssaki

borowiec wielki *Nyctalus noctula*
bóbr europejski *Castor fiber*
gacek wielkouch *Plecotus auritus*
jeż wschodni *Erinaceus europaeus*
karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*
karlik większy *Pipistrellus nathusii*
kret *Talpa europaea*
łasica *Mustela nivalis*
mroczek późny *Eptesicus serotinus*
ryjówka aksamitna *Sorex araneus*
ryjówka malutka *Sorex minutus*
rzesorek rzeczek *Neomys fodiens*
rzesorek mniejszy *Neomys anomalus*
wiewiórka *Sciurus vulgaris*
wydra *Lutra lutra*

2. Należy systematycznie prowadzić inwentaryzację stanowisk gatunków zwierząt wymienionych w p.1. oraz opracować i wdrażać indywidualne zasady ich ochrony.
3. Należy systematycznie prowadzić pełną inwentaryzację stanowisk zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną miejsc stałego ich przebywania, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 stycznia 1995 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. Nr 13, poz. 61).
4. Należy dążyć do restytucji na terenie WPK gatunków szczególnie cennych i rzadkich – troci jeziorowej *Salmo trutta morpha lacustris*, szlachara (tracza długodziobego) *Mergus serrator*, bobra *Castor fiber*, rodzimych gatunków raków. Z uwagi na brak danych na temat występowania rodzimych gatunków raków na terenie WPK, istnieje potrzeba ewidencji ich potencjalnych siedlisk, oraz zbadania możliwości restytucji.
5. Należy rozważyć możliwość wprowadzenia ochrony gatunkowej troci jeziorowej *Salmo trutta morpha lacustris* na obszarze całego WPK i jego otuliny.
6. W celu skutecznej ochrony zwierząt należy zapewnić ochronę i właściwe kształtowanie ich siedlisk, zwłaszcza poprzez:
- 1) zaniechanie gospodarczego pozyskiwania trzciny na jeziorach WPK,
 - 2) przywracanie optymalnego poziomu wód jezior,
 - 3) renaturalizację wyprostowanych, zniszczonych przez meliorację cieków i zaniechanie ich regulacji,
 - 4) pozostawianie w korytach cieków części naturalnych zatamowań (zwalonych pni) w celu ochrony siedlisk ryb,
 - 5) trwałą poprawę stanu czystości wód powierzchniowych,
 - 6) rezygnację z chowu i hodowli ryb w sadzach jeziorowych i w przegrodach rzecznych,
 - 7) utrzymanie przepływów biologicznych na istniejących jazach,
 - 8) ochronę drzew i krzewów nadbrzeżnych,
 - 9) wprowadzanie zabudowy biologicznej roślinnością drzewiastą, krzewiastą, szuwarową lub łąkową brzegów cieków i zbiorników wodnych,

- 10) ochronę istniejących oraz zakładanie nowych za-
drzewień śródpolnych,
- 11) ochronę wszystkich siedlisk hydrogenicznych,
- 12) podjęcie prac nad restytucją torfowisk.

E. Pomniki przyrody istniejące

1. W WPK znajduje się osiem pomników przyrody (nu-
meracja według rejestru Wojewódzkiego Konserwa-
tora Przyrody w Gdańsku):
315 dąb szypułkowy – gm. Kościerzyna, Nadl. Ko-
ścierzyna, Grzybowski Młyn, oddz. 344 f;
856 dąb szypułkowy – gm. Kościerzyna, Nadl. Ko-
ścierzyna, Grzybowski Młyn, oddz. 353 g;
857 klon zwyczajny – gm. Kościerzyna, Loryniec;
863 dąb szypułkowy – gm. Kościerzyna, Czarłina;
873 jałowiec pospolity – grupa – gm. Dziemiany, Pie-
chowice;
921 buk zwyczajny – gm. Dziemiany, koło jeziora
Brzezionko;
984 trzy brzozy – gm. Karsin, przy drodze Rów – Przy-
tarnia;
1078 stanowisko widłaka spłaszczonego – gm. Dzie-
miany (pomnik powierzchniowy 0,2 ha).

F. Pomniki przyrody planowane

1. Postuluje się objęcie ochroną następujących drzew
pomnikowych:
Brzoza *Betula sp. div.* -
 - 1) brzeg Jeziora Czystego w pobliżu leśniczówki –
leśny pas wzdłuż brzegu – pojedynczy starszy
okaz o pochylonym pniu – obwód 2,09 m,
 - 2) przy SE brzegu Jeziora Czystego – koło gospo-
darstwa – na leśnej skarpie brzoza o obwodzie
1,83 m,
 - 3) przy drodze z Kalisza do Loryńca – pobocze dro-
gi – dwie stare brzozy,
 - 4) na prawym brzegu cieku łączącego Jeziora Słup-
ino i Słupinko – za mostem – przy leśnej dro-
dze, okaz o obwodzie 2,30 m,
 - 5) przy S brzegu Jeziora Słupinko – przy leśnej dro-
dze odchodzącej od jeziora – okaz o dwóch
pniach,
 - 6) nad Jeziorem Słupinko – brzeg przed dużym cy-
plem – nieopodal słupka oddziałowego 195/196
– brzoza o obwodzie 1,83 m,
 - 7) brzeg Jeziora Słupinko na dużym cyplu – okaz
brzozy o dwu pniach, forma o silnie spękanej
korze,
 - 8) przy drodze leśnej do Schodna od strony Bel-
fortu – za skrzyżowaniem dróg – pojedynczy okaz
o obwodzie 2,72 m,
 - 9) przy drodze do Schodna od strony Belfortu – w
pobliżu oczyszczalni ścieków – pojedynczy okaz
o obwodzie 2,57 m,
 - 10) przy E krańcu Jeziora Słupino – skraj lasu przy
łąkach – okaz o obwodzie 1,94 m,
 - 11) przy rynn timer z ciekim na S od Płęsy – przy leśnej
drodze – okaz o obwodzie 2,62 m,
 - 12) Płęsa – przy skrzyżowaniu dróg k. gospodarstwa
– okaz o obwodzie 2,56 m,
 - 13) brzeg Jeziora Wdzydze na NE od Wygody – po-
jedynczy okaz,
 - 14) przy drodze wzdłuż Jeziora Wdzydze – na S od
Wygody, przy polach – dwa okazy.
Buk zwyczajny Fagus sylvatica -
 - 1) półwysp Zabrody – zbocze rynny przecinającej pół-

- wysp – po stronie E – trzy buki, w tym jeden o dwu
pniach (obwody 3,30 i 1,65 m), drugi o obwodzie
2,15 m,
- 2) półwysp Zabrody – zbocze rynny przecinającej półwy-
sep – po stronie W – grupa drzew w bukowym drzewo-
stanie na skłonie, m.in. o obwodach pni 2,23 i 2,00 m,
- 3) u nasady Półwyspu Zabrody po stronie S – skarpa
leśna przy drodze wzdłuż jeziora – grupa buków, w
tym okaz o obwodzie 3,00 m.
- 4) Loryniec – na prawym brzegu Wdy za mostem, przy
gospodarstwie – okaz odmiany czerwonołistnej,
- 5) na N brzegu Jeziora Schodno naprzeciwko Schodna,
zbocze leśne – grupa buków, m.in. o obwodzie 2,47 m,
- 6) na N brzegu Jeziora Schodno – na E od ww. stanowi-
ska – grupa buków, m.in. okaz o obwodzie 2,28 m,
- 7) zbocze doliny Wdy na E od Jeziora Schodno – drze-
wostan bukowy – w tym grupa okazów, m.in. o ob-
wodzie 3,50 (dwa pnie),
- 8) przy E brzegu Jeziora Bielawy – zbocze leśne – okaz
buka o ośmiu zrosniętych dołem pniach,
- 9) na S brzegu jeziora Słupinko, w połowie odległości
do dużego cypla, zbocze leśne – grupa buków, m.in.
okaz o trzech pniach,
- 10) na S brzegu jeziora Słupinko, przy dużym cyplu – gr-
pa buków w tym okaz o trzech pniach,
- 11) Lipuska Huta – samotny okaz przy polnej drodze na
skarpie koło gospodarstwa, o obwodzie 3,76 m,
- 12) przy leśniczówce Głuchy Bór – grupa okazów – przy
drodze (obwód 2,98 m) i za leśniczówką – kilka oka-
zów, w tym o obwodzie 3,30 m,
- 13) wyspa Wielki Ostrów – kraniec N – zbocze leśne –
grupa buków, w tym m.in. o obwodzie 2,58 m,
- 14) na W od Dębiny – przy drodze biegnącej skrajem lasu,.
Dęby – bezszypułkowy, szypułkowy i czerwony *Quer-
cus petraea*, *Q. robur* i *Q. rubra* -
 - 1) przy Wdzydzach Tucholskich – przy drodze na pół-
wysp za jeziorem Pomarczyn – skarpa koło gospo-
darstwa – okaz *Q. petraea* – obwód 3,00 m.
 - 2) zbocze doliny Wdy za Jeziorem Schodno – skarpa
leśna nad przekopem odpływu od Trzebiochy – okaz
Q. robur o obwodzie 3,20 m,
 - 3) półwysp Szwedzki Ostrów między jeziorami Osty i
Bielawy – k. ostatniego gospodarstwa – poj. *Q. robur*
przy łąkach – obwód 2,69 m,
 - 4) Kula – przy drodze do Płocic za samotnym gospodar-
stwem – dwa okazy *Q. robur* – o dwóch pniach (1,74
i 1,50 m obwodu) i pojedynczym (2,27 m obwodu),
 - 5) na S od Słupinka – przy drodze – na skarpie doliny
łączącej jeziora Słupino i Słupinko – szpaler dębów –
Q. petraea,
 - 6) polana Rów – przy polnej drodze koło pierwszego go-
spodarstwa od strony W – dwa okazy dębu – o ob-
wodach 3,24 m i 2,80 m,
 - 7) polana Płęsa – pojedynczy okaz dębu na łąkach,
 - 8) przy drodze wzdłuż brzegu Jeziora Wdzydze na NE
od Wygody – szpaler dębów – zarówno *Q. petraea*
jak i *Q. robur*, a także buki i graby,
 - 9) na W od Dębiny – przy drodze biegnącej skrajem lasu
– *Q. robur* razem z bukami,
 - 10) Dąbrówka – *Q. robur*,
 - 11) przy płocie leśniczówki Głuchy Bór – poj. okaz dębu
Q. rubra,
 - 12) grupa drzew – dębów i klonów – nad brzegiem Jezio-
ra Schodno w części SW zbiornika,

- Głogi *Crataegus* sp. div. -
- 1) grupa głogów na W brzegu jeziora Pomarczyn przy Wdzydzach Tucholskich,
 - 2) grupa głogów (w tym okazy z jemiołą) przy polnej drodze na wysokiej skarpie nad zatoką Jeziora Wdzydze – na E od Przytarni.
- Grab zwyczajny *Carpinus betulus*
- 1) przy drodze i zabudowaniach Leżuchowa w grupie innych okazałych drzew (lipy, klonu, świerka),
 - 2) przy E brzegu jeziora Bielawy – skarpa leśna – okaz o dwóch zrosniętych dołem pniach – obwody 1,80 i 1,16 m,
 - 3) Wyspa Wielki Ostrów – nad brzegiem zatoki koło gospodarstwa – obwód 1,70 m.
- Jałowiec pospolity *Juniperus communis* -
- 1) półwysp Kozłowiec – w nasadowej części – zgrupowanie okazów przy drodze i wzdłuż brzegu jeziora,
 - 2) brzeg Jeziora Wdzydze na NE od Wygody – grupa okazów nad brzegiem.
 - 3) knieja (na NEE od Przytarni) – przy polnej drodze do domków letniskowych – pojedynczy okaz,
 - 4) polana Rów – na rozległych łąkach – pojedynczy rozgałęziony okaz rosnący razem z jarzębiną,
 - 5) Robaczkowo – poza granica WPK – nad jeziorami proponowanymi na użytek ekologiczny w obszarze wskazywanym do włączenia do Parku,
- Jarzębina *Sorbus aucuparia* -
- 1) przy S brzegu jeziora Osty, od strony Schodna, trzy okazy (obwody – 1,20, 1,20 i 0,80 m),
 - 2) polana Rów – na rozległych łąkach – stary okaz rosnący z pomnikowym jałowcem,
- Jawor *Acer pseudoplatanus* -
- 1) droga od leśnictwa Płocice do mostu na Wdzie – szpaler drzew,
 - 2) przy szosie do Dziemian – przed wiaduktem kolejowym po prawej stronie – dwa okazy, w tym drzewo o obwodzie 3,00 m,
- Jedlica (daglezja) zielona *Pseudotsuga taxifolia* -
- 1) na prawym brzegu Wdy – las za mostem i gospodarstwem w Loryńcu – grupa okazów obok egzemplarzy *Pinus strobus*,
- Jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* -
- 1) na N od Piechowic – w wąwozie biegnącym do jeziora Cheb,
 - 2) koło jeziora Zatur – przy drodze do leśnictwa łowieckiego, razem z kasztanowcami.
- Kasztanowiec zwyczajny *Aesculus hippocastanum* -
- 1) Przytarnia – przy szosie – przed skrzyżowaniem – od strony wsi Kliczkowy,
 - 2) Loryniec – przy gospodarstwie nad Wdą – za mostem,
 - 3) koło jeziora Zatur – przy drodze do leśnictwa łowieckiego, razem z jesionami.
- Klon zwyczajny *Acer platanoides* -
- 1) Wyrównno – przy drodze od szosy – grupa okazów – m.in. przy krzyżu i przy gospodarstwach,
 - 2) na W od Robaczkowa – przy samotnym gospodarstwie w lesie – dwa potężne okazy drzew,
 - 3) Kalisz – przy szosie – grupa okazów w szpalerze z lipami, kilka pomnikowych okazów również przy szosie za wsią w stronę Dziemian,
 - 4) przy drodze polnej od Lipuskiej Huty w stronę leśnictwa Płocice – pojedynczy okaz o obwodzie 3,25 m,
 - 5) osada Rów – przy gospodarstwie – grupa okazałych klonów,
- 6) Kloc – przy S brzegu Jeziora Słupino – okaz przy gospodarstwie,
 - 7) po prawej stronie drogi z Kalisza do Loryńca, przed Syberią, dwa okazy przy kapliczce.
- Lipy – drobnolistna i szerokolistna *Tilia cordata* i *T. platyphyllos* -
- 1) Kalisz – przy szosie – szpaler lip (dwa gatunki) razem z klonami, w tym szereg okazów o pomnikowych rozmiarach,
 - 2) przy gospodarstwie na W krańcu Jeziora Schodno – trzy okazałe lipy,
 - 3) Leżuchowo – przy gospodarstwie – w grupie okazałych drzew.
- Olsza czarna *Alnus glutinosa* -
- 1) Schodno – przy polnej drodze na W od zabudowań – pojedynczy okaz olszy,
 - 2) lewy brzeg Wdy poniżej Jeziora Schodno – grupa starych okazów o wielu pniach,
 - 3) skraj N rynny między jeziorami Słupino i Słupinko – koło drogi od Słupinka – dwa okazy olszy, w tym o obwodzie 1,87 m,
 - 4) brzeg Jeziora Radolnego u nasady półwyspu Kozłowiec – grupa pomnikowych okazów,
 - 5) na NE od Wygody – brzeg Jeziora Wdzydze – grupa okazów przy brzegu.
- Sosny – zwyczajna oraz Banksa i wejmutka *Pinus sylvestris* oraz *P. banksiana* i *P. strobus* -
- 1) po S stronie jeziora Kotel – przy leśnej drodze – grupa okazów, w tym m.in. o obwodzie 2,57 m,
 - 2) brzeg SW jeziora Chądzie – koło słupka oddziałowego 547/557 – skarpa leśna – grupa sosen, m.in. o obwodzie 1,90 m,
 - 3) brzeg Jeziora Gołuch – róg SE zbiornika – leśne zbocze – kilka okazałych sosen, w tym okaz o obwodzie 3,55 m,
 - 4) oddział 583 – grupa starych sosen, którym towarzyszy *Empetrum nigrum*.
 - 5) zbocze doliny Wdy za Kruglińcem – koło słupka oddziałowego 237/238/247 – grupa sosen, w tym np. o obwodzie 2,10 m,
 - 6) przy drodze od leśnictwa Płocice przyległej do lasu i pól – okaz sosny przy zakręcie drogi,
 - 7) przy drodze leśnej przy N brzegu Jeziora Schodno – grupa okazów,
 - 8) przy leśnej drodze – zaraz za mostem na cieku łączącym jeziora Słupino i Słupinko – pojedynczy okaz,
 - 9) zbocze strome na S brzegu Jeziora Słupinko (od strony W) – grupa okazów, w tym o obwodzie 2,75 m,
 - 10) brzeg S Jeziora Słupinko – przed dużym cyplem – grupa okazów, w tym o obwodzie 2,23 m,
 - 11) rynna z ciekim na E od jeziora Jelenie – strona N w pobliżu szosy – szpaler starych, wyżywcowanych sosen,
 - 12) rynna z ciekim na E od jeziora Jelenie – strona N – przy słupku oddziałowym 473/474 – 3 okazałe sosny,
 - 13) Małe Joniny – przy drodze koło samotnego gospodarstwa – grupa starych sosen,
 - 14) za Małymi Joninami na S – brzeg Jeziora Wdzydze koło rowu przekopanego od torfowiska – grupa okazów, w tym np. o obwodach 2,26 i 2,16 m,
 - 15) brzeg W Jeziora Wdzydze naprzeciwko wyspy Głonek – skarpa leśna – liczne okazy starych sosen,
 - 16) półwysp Kozłowiec – brzeg jeziora i przy drodze koło przewężenia półwyspu – grupa okazów, m.in. o obwodach 3,00 i 2,70 m,

- 17) przy leśnej drodze z Kloca w stronę leśniczówki Głuchy Bór – pojedynczy okaz starej sosny,
- 18) Czajkowo – okaz sosny o obwodzie 3,20 m,
- 19) oddział 531 d/f – pas starego nasadzenia *Pinus banksiana* wokół torfowiska oraz liczny samosiew tego gatunku,
- 20) na prawym brzegu Wdy – las za mostem i gospodarstwem w Loryńcu – grupa okazów *Pinus strobus* obok okazów *Pseudotsuga taxifolia*.
Świerk pospolity *Picea abies* –
 - 1) droga od leśniczówki Płocice – szpaler świerków, w tym m.in. o obwodzie 2,67 m,
 - 2) Leżuchowo – przy gospodarstwie – w grupie okazałych drzew,
Wiązy – górski i szypułkowy *Ulmus glabra* i *U. laevis* –
 - 1) wyspa Wielki Ostrów – skraj N wyspy – brzeg jeziora koło gospodarstwa – okaz *Ulmus glabra*,
 - 2) na NE od Wygody – brzeg Jeziora Wdzydze – przy drodze w szpalerze dębów – dwa okazy *Ulmus laevis* o obwodach 2,65 i 1,45 m,
 - 3) przy szosie koło Lipuskiej Huty – pojedynczy duży okaz wiązu.
Wierzby – biała i krucha *Salix alba* i *S. fragilis* –
 - 1) Przytarnia – przy szosie od strony wsi Kliczkowy – pojedynczy okaz *Salix alba* o obwodzie pnia 5,30 m,
 - 2) przy drodze z Kalisza do Loryńca – przed Syberią – pojedynczy okaz *Salix fragilis*,
 - 3) brzeg Jeziora Wdzydze – półwysep na wysokości Wdzydz Tucholskich – przy stronie S płytkiej zatoki – podstawa skarpy leśnej nad brzegiem – pojedynczy okaz *Salix fragilis*.

G. Użytki ekologiczne postulowane

Ustala się listę obszarów predysponowanych do objęcia ochroną przez uznanie za użytki ekologiczne, ze względu na ich walory przyrodnicze i znaczenie ekologiczne:

- 1) łąki k. Kalisza (gm. Dziemiany),
- 2) łąki przy jez. Bielawy (gm. Dziemiany),
- 3) łąki Belfort – Schodno (gm. Dziemiany),
- 4) uroczysko na E od Belfortu (gm. Dziemiany),
- 5) jezioro na W od Loryńca (gm. Kościerzyna),
- 6) torfowisko na NW od Dąbrówki (gm. Dziemiany),
- 7) łąki przy jez. Cheb (gm. Dziemiany),
- 8) Czajkowo (gm. Dziemiany),
- 9) łąki między jez. Cheb i Słupino (gm. Dziemiany),
- 10) łąki między jez. Słupino i Słupinko (gm. Dziemiany),
- 11) uroczysko na E od jez. Słupino (gm. Dziemiany),
- 12) torfowisko na S od jez. Słupinko (gm. Dziemiany),
- 13) jezioro Zatur (gm. Dziemiany),
- 14) stanowisko widlicza *Zeillera Diphasium zeillera* na S od Kloca (gm. Dziemiany, Nadl. Lipusz, Oddział 211 b),
- 15) torfowisko na E od Dziemian (gm. Dziemiany),
- 16) stanowisko zimoziółu północnego *Linnaea borealis* na NE od Dziemian (gm. Dziemiany, Nadl. Lipusz, Oddział 184 f),
- 17) łąki wokół torfowiska Głuchy Bór (gm. Dziemiany),
- 18) łąki torfowiskowe koło leśniczówki Głuchy Bór (gm. Dziemiany),
- 19) torfowiska w rynnach na S od Płes (gm. Dziemiany),
- 20) torfowiska i łąki koło osady Rów (gm. Dziemiany),
- 21) łąki torfowiskowe koło Jastrzębia (gm. Dziemiany),
- 22) łąki i potorfia na NW od Szablewa (gm. Dziemiany),

- 23) łąki koło jez. Piaseczno (gm. Karsin),
- 24) dolina Strugi (gm. Karsin),
- 25) W brzeg jez. Wdzydze na południe od Jonin Wielkich (gm. Karsin),
- 26) torfowisko koło Kniei (gm. Karsin),
- 27) miedza na S od Kniei (gm. Karsin),
- 28) Jezioro Białe i przyległe torfowiska (gm. Kościerzyna),
- 29) jezioro Wielkie Oczko (gm. Kościerzyna),
- 30) jezioro koło Juszek (gm. Kościerzyna),
- 31) obrzeża jez. Strupino (gm. Kościerzyna),
- 32) torfowiska koło Szenajdy (gm. Kościerzyna),
- 33) rynna jez. Jelenie (gm. Kościerzyna),
- 34) jeziora Niedźwiadek i Jezioro (gm. Kościerzyna),
- 35) torfowisko na północnym brzegu jez. Gołun (gm. Kościerzyna),
- 36) obrzeża jezior Kotel i Stryjec (gm. Kościerzyna),
- 37) stanowisko widlicza spleśzczonego *Diphasium complanatum* na N od jez. Kotel (gm. Stara Kiszewa, Nadl. Kościerzyna, Pododdziały 479 f/ 480 j),
- 38) torfowiska na E od jez. Gołun (gm. Kościerzyna),
- 39) torfowisko koło Olpucha (gm. Kościerzyna),
- 40) rynna na półwyspie Zabrody (gm. Kościerzyna),
- 41) turzycowisko na półwyspie Zabrody (gm. Kościerzyna),
- 42) rynna z torfowiskami oligotroficznymi na półwyspie Zabrody (gm. Kościerzyna, Karsin),
- 43) torfowisko nr 1 na S od jez. Gołun (gm. Kościerzyna, Karsin),
- 44) torfowisko nr 2 na S od jez. Gołun (gm. Kościerzyna, Karsin),
- 45) torfowisko nr 3 na S od jez. Gołun (gm. Kościerzyna, Karsin),
- 46) torfowisko nr 4 na S od jez. Gołun (gm. Kościerzyna),
- 47) torfowiska przy S E brzegu jez. Gołun (gm. Kościerzyna),
- 48) obrzeża jez. Chądzie (gm. Kościerzyna, Stara Kiszewa),
- 49) cypel półwyspu Lipa (gm. Karsin),
- 50) obrzeża jez. Wdzydze i Pomarczyn k. Wdzydz Tucholskich (gm. Karsin),
- 51) Jezioro Krzywe (gm. Karsin),
- 52) torfowisko na E od Jez. Krzywego (gm. Karsin),
- 53) torfowiska i łąki przy jez. Grzybna (gm. Karsin),
- 54) łąki torfowiskowe i olszyny koło Jasnochówki (gm. Karsin),
- 55) torfowiska i łąki na E od Jasnochówki (gm. Karsin),
- 56) torfowisko na S W od Jez. Czystego (gm. Karsin),
- 57) torfowiska i łąki przy Jez. Czyste (gm. Karsin),
- 58) dolina Czarnej Wody (gm. Karsin).

H. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe postulowane

Postuluje się objęcie ochroną przez uznanie za zespoły przyrodniczo-krajobrazowe następujących obszarów:

- 1) Wdzydzki Północny (gm. Dziemiany, Kościerzyna, Karsin) obejmujący:
 - a) półwysep Kozłowiec i rejon osady Płes;
 - b) półwysep Zabrody;
 - c) nieleśną część wyspy Wielki Ostrów;
 - d) przyległe akweny jez. Wdzydze.
- 2) Wdzydzki Południowy (gm. Karsin), obejmujący zatokę na południowym krańcu jeziora Wdzydze, zbocza rynny z głębokimi jarami i przyległe tereny rolnicze w rejonie wsi Przytarnia i Kliczkowy.

Rozdział 2 Ochrona środowiska kulturowego

A. Zasoby dziedzictwa kulturowego wpisane do rejestru zabytków nieruchomych

1. Do rejestru zabytków wpisano dotychczas następujące obiekty archeologiczne:
 - 1) gmina Dziemiany:
 - I.¹ Kalisz – cmentarzysko płaskie datowane na wczesną epokę żelaza, położone na N od tej wsi i na E od szosy Kalisz-Dziemiany (Ark. 7 Kalisz, dz. ewid.889), dec. 201/A z dnia 1.12.1972 r.
 - 2) gmina Kościerzyna:
 - II. Wąglikowice-Czarlina – cmentarzysko płaskie datowane na wczesną epokę żelaza i okres wpływów rzymskich, zlokalizowane na N od wsi Czarlina, między szosą do Wąglikowic a Jeziorem Jelenie (Ark. 5 Wąglikowice, dz. ewid. 584, dec. nr 219/A z dnia 1.12.1972 r.
 - 3) gmina Lipusz:
 - III. Płocice (Szwedzki Ostrów) – osada otwarta datowana na młodszą epokę kamienia, położona na SW od tej wsi, między rzeką Wdą a Jeziorem Osty (Ark. 2 Płocice, dz. ewid. 119), dec. nr 227/A z dnia 5.12.1972.
2. Na terenie WPK występują ponadto chronione obszary planowanych badań archeologicznych. Ich zasięg podano na załączniku kartograficznym wg wskazań Muzeum Archeologicznego w Gdańsku. Ponieważ dla terenu WPK nie wykonane zostały arkusze tzw. Zdjęcia Archeologicznego Polski (ZAP) ustalenia dotyczące zasobów i obszarów ochrony archeologicznej mogą w przyszłości ulec zmianie.
3. Do rejestru zabytków nieruchomych wpisano dotychczas obiekty i zespoły architektoniczne wymienione w tabeli 1.

Tabela 1.
Obiekty i zespoły architektoniczne wpisane do rejestru zabytków

Lp	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr decyzji/data	Nr oznaczenia
1. Gmina Karsin				
1.1.	Przytarnia	zespół ruralistyczny	981/17.11.1986	13
1.2.	Wdzydze Tucholskie	zespół ruralistyczny	967/21.06.1986	14
2. Gmina Kościerzyna				
2.1.	Juszki	zespół ruralistyczny	911/21.12.1984	5
2.2.	Wąglikowice	zespół ruralistyczny	979/23.09.1986	6
2.3.	Wdzydze Kiszewskie	chata rybacka na terenie KPE	161/08.12.1961	7
2.4.	Wdzydze Kiszewskie	chata gburka na terenie KPE	162/08.12.1961	8

B. Zasoby dziedzictwa kulturowego proponowane do wpisania do rejestru zabytków nieruchomych

1. Postuluje się wpisanie do rejestru zabytków nieruchomych następujących układów ruralistycznych, obiektów i zespołów architektonicznych wymienionych w tabeli 2.

Tabela 2.

Układy, zespoły i obiekty proponowane do wpisania do rejestru zabytków

Lp.	Miejscowość	Nazwa obiektu	nr oznaczenia na zał. kart.
1	2	4	5
1. Gmina Dziemiany			
1.1.	Czarne	układ ruralistyczny przysiółka	
1.2.	Czarne	zagroda nr 3	33
1.3.	Czarne	zagroda nr 4	34
1.4.	Kalisz	zespół ruralistyczny	23
1.5.	Kalisz	dawny młyn nr 25	24
1.6.	Kalisz	zagroda nr 6	25
1.7.	Kalisz	zagroda nr 69	26
1.8.	Kalisz-Leżuchowo	budynek mieszkalny i zagroda nr 2	27
1.9.	Piechowice	układ krajobrazowo-ruralistyczny	28
1.10.	Piechowice	budynek mieszkalny nr 14	28
1.11.	Piechowice	budynek mieszkalny nr 36	30
1.12.	Piechowice	budynek mieszkalny nr 38	31
2. Gmina Karsin			
2.1.	Borski	zespół ruralistyczny	39
2.2.	Jasnochówka	dom czasowy	38
3. Gmina Kościerzyna			
3.1.	Czarlina	układ ruralistyczny wsi rybackiej	20
3.2.	Grzybowski Młyn	zespół młyński	5
3.3.	Juszki	budynek szkoły podst. z budynkiem gospod. nr 1	7
3.4.	Juszki	budynek mieszkalny nr 3	8
3.5.	Juszki	budynek mieszkalny nr 6	9
3.6.	Juszki	budynek mieszkalny nr 2	10
3.7.	Juszki	budynek mieszkalny nr 20	11
3.8.	Juszki	budynek mieszkalny z budynkiem gospod. nr 23	12
3.9.	Juszki	budynek mieszkalny nr 18/19	13
3.10.	Juszki	budynek mieszkalny nr 7	14
3.11.	Juszki	budynek mieszkalny nr 8	15
3.12.	Lorwiec	zespół ruralistyczny	19
3.13.	Rotembark	zespół ruralistyczny	6
3.14.	Szenajda	zespół ruralistyczny	22
3.15.	Wąglikowice	budynek szkoły nr 20 (część starsza - ok. 1890 r.)	17
3.16.	Wąglikowice	budynek gospodarczy w zespole szkolnym	18
3.17.	Wąglikowice-Wybudowanie	dom mieszkalny nr 41	16
3.18.	Wdzydze Kiszewskie	zespół ruralistyczny	21
4. Gmina Lipusz			
4.1.	Płocice	zespół ruralistyczny	3
4.2.	Płocice	dom nr 5	4

2. Do czasu wpisania powyższych układów, obiektów i zespołów do rejestru zabytków nieruchomych, ustala się wymóg wprowadzania do decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu zapisu o ich ochronie oraz związanej z tym procedurze formalnej dotyczącej uzgadniania z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku, w przypadkach:

- 1) prowadzenia wszelkich prac przy ewentualnych przekształceniach architektury (rozbudowa, nadbudowa, zmiana wystroju), usuwania zieleni lub zmian ukształtowania terenu,
- 2) zmian sposobu użytkowania,
- 3) remontów,
- 4) wprowadzania nowych inwestycji w sąsiedztwo ww. obiektów i zespołów.
3. Ponadto obowiązuje ochrona miejsc występowania obiektów archeologicznych (zaznaczonych na załączniku kartograficznym, bez numeracji).

¹ numeracja zgodna z numeracją na załączniku kartograficznym; numer decyzji/data jak w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku

C. Jednostki osadnicze o wartościach kulturowych

1. Do wsi i dużych przysiółków o wysokich wartościach kulturowych należą:

- 1) Dąbrówka;
- 2) Dębina;
- 3) Jastrzębie-Czarne;
- 4) Kliczkowy;
- 5) Lipuska Huta;
- 6) Płęsy -Rów.

2. Miejscowością o wartościowych elementach kulturowych jest: Schodno.

3. Wartości kulturowe w miejscowościach o wysokich wartościach kulturowych oraz wartości kulturowe w miejscowościach o wartościowych elementach kulturowych winny być chronione zapisem o występowaniu tych wartości w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uzgodnionym z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Podlegają one ochronie zgodnie z ustawą o ochronie zabytków jako tzw. obiekty zabytkowe w sposób oczywisty.

D. Wnioski szczegółowe i zalecenia dla ochrony wartości kulturowych jednostek osadniczych

1. Gmina Dziemiany:

1) Dąbrówka:

- a) rewaloryzacja powstałych przekształceń dysharmonijnych wewnątrz wsi i na jej obrzeżu w celu ochrony tradycyjnego krajobrazu kulturowego wsi;
- b) wymiana substancji zabudowy na zasadzie jej kontynuacji i w sposób harmonizujący z miejscową tradycją budowlaną;

2) Jastrzębie-Czarne:

- a) ochrona zachowawcza wszystkich elementów zabudowy;
- b) nie wprowadzanie nowych form zabudowy oraz funkcji rekreacyjnej poza adaptacją obiektów istniejących;
- c) nie wprowadzanie nowych skupisk zabudowy;

3) Kalisz:

- a) rewaloryzacja przekształceń dysharmonijnych we wnętrzu wsi i na wjazdach do wsi przy drodze Kościerzyna -Chojnice;
- b) kontynuowanie przestrzennego rozwoju wsi w kierunku dworca kolejowego;
- c) różnorodność sytuowania obiektów na działce zależnie od ukształtowania terenu i położenia we wsi;
- d) na terenie obszaru objętego ochroną konserwatorską oraz w jego sąsiedztwie – budynek mieszkalny założony na planie prostokątnym o stosunku boków 2:3-1:2, dach dwuspadowy o nachyleniu połaci 45°-50° i przy założeniu poziomu 0,00 na wysokości nie wyższej niż 0,5 m;
- e) indywidualnych lub typowych, uwzględniających cechy architektury regionalnej;
- f) stosowanie ogrodzeń w postaci drewnianych parkanów sztachetowych;

4) Piechowice:

- a) rewaloryzacja przekształceń dysharmonijnych wewnątrz wsi;
- b) adaptacja i rewaloryzacja, ewentualnie rekonstrukcja zabytkowych obiektów drewnianych;
- c) ograniczenie kierunków przestrzennego rozwoju wsi do:
 - zabudowy wolnych działek we wnętrzu wsi;
 - ewentualnie tworzenia pojedynczych nowych na przedłużeniu naturalnych kierunków rozwoju wsi;
 - nie wprowadzanie zabudowy II rzędu;

d) nowe działki powinny mieć wielkość nie mniejszą niż 1000 m²;

e) linia regulacyjna zabudowy zmienna dla sąsiednich obiektów;

f) usytuowanie budynku mieszkalnego na działce szerokofrontowej, można dopuścić – uzasadnione historycznie lub krajobrazowo ustawienie wąskofrontowej;

g) budynek mieszkalny założony na planie prostokątnym, dach dwuspadowy o nachyleniu połaci 45°-50° i przy założeniu poziomu 0,00 na wysokości nie wyższej niż 0,5 m; dopuszczalny w ograniczonym zakresie uzasadniony krajobrazowo dach półpłaski z wysoką ścianką kolankową przy zastosowaniu tradycyjnej formy tego rozwiązania;

h) stosowanie projektów indywidualnych lub typowych, uwzględniających cechy architektury regionalnej;

i) stosowanie ogrodzeń w postaci drewnianych parkanów sztachetowych

2. Gmina Karsin:

1) Borsk:

- a) rewaloryzacja przekształceń dysharmonijnych wewnątrz wsi i na jej obrzeżu (zwłaszcza po zachodniej stronie rzeki) w celu ochrony zabytkowego krajobrazu kulturowego wsi;
- b) ograniczenie kierunków przestrzennego rozwoju wsi do zabudowy wolnych działek we wnętrzu wsi lub tworzenie nowych wzdłuż dróg dojazdowych z Kliczkowych i Wdzydz Tucholskich;
- c) sytuowanie na działce o kształcie wynikającym z istniejących tradycyjnych podziałów własności lub nowej, prostokątnej o wielkości nie mniejszej niż 1000 m²;
- d) stosowanie zmiennej linii regulacyjnej dla budynków na sąsiednich działkach;
- e) wznoszenie budynków mieszkalnych o usytuowaniu szerokofrontowym z przedogrodkiem, założonych na planie prostokąta o stosunku boków 1:2, dachu dwuspadowym o nachyleniu połaci 45°-50° i przy założeniu poziomu 0,00 na wysokości nie wyższej niż 0,5 m;
- f) wznoszenie budynków gospodarczych usytuowanych w głębi podwórza szerokofrontowo, bądź wąskofrontowo na granicy działki;
- g) stosowanie ogrodzeń w postaci drewnianych parkanów sztachetowych;

2) Kliczkowy:

- a) uporządkowanie przestrzenne wsi;
- b) rekompozycja założenia folwarcznego;
- c) estetyzacja skrzyżowania z kapliczką;
- d) ograniczenie kierunków przestrzennego rozwoju wsi do zabudowy wolnych działek we wnętrzu wsi oraz ewentualnie tworzenia nowych w ramach rekompozycji założenia folwarcznego;
- e) zabudowa na dużych działkach (ponad 1000 m), luźna, usytuowanie budynku mieszkalnego na działce we wsi szerokofrontowej; na terenie folwarku w ramach rekompozycji możliwe przywrócenie zabudowy dwu lub czterorodzinnej;
- f) budynek mieszkalny założony na planie prostokątnym, dach dwuspadowy o nachyleniu połaci 45°-50° i przy założeniu poziomu 0,00 na wysokości nie wyższej niż 0,5 m; dopuszczalny w ograniczonym

- zakresie dach półpłaski z wysoką ścianką kolankową przy zastosowaniu tradycyjnej formy tego rozwiązania;
- g) stosowanie projektów indywidualnych lub typowych, uwzględniających cechy architektury regionalnej;
- h) stosowanie ogrodzeń w postaci drewnianych parkanów sztachetowych;
- 3) Przytarnia:
- a) rewaloryzacja przekształceń dysharmonijnych we wnętrzu wsi w celu ochrony zabytkowego krajobrazu kulturowego wsi;
- b) ograniczenie przestrzennego rozwoju układu do zabudowy wolnych działek wewnątrz wsi;
- c) sytuowanie budynków na działce zgodnie z tradycją siedliska;
- d) budynek mieszkalny o usytuowaniu szerokofrontowym, poprzedzony przedogródkiem, założony na planie prostokątnym o stosunku boków 2:3-1:2, dach dwuspadowy o nachyleniu połaci 45°-50°, założenie poziomu 0,00 na wysokości nie wyższej niż 0,5 m;
- e) stosowanie projektów indywidualnych lub typowych, uwzględniających cechy architektury regionalnej;
- f) stosowanie ogrodzeń w postaci drewnianych parkanów sztachetowych;
- 4) Wdzydze Tucholskie:
- a) rewaloryzacja przekształceń dysharmonijnych we wnętrzu wsi i na jej obrzeżu w celu ochrony zabytkowego krajobrazu kulturowego wsi;
- b) ograniczenie kierunków przestrzennego rozwoju wsi do zabudowy wolnych działek we wnętrzu wsi, ewentualnie utworzenie jednej lub dwóch nowych w północnej części wsi jako kontynuacja układu; ograniczenie kierunków przestrzennego rozwoju wsi do: zabudowy wolnych działek we wnętrzu wsi ewentualnie utworzenie jednej lub dwóch nowych w północnej części wsi jako kontynuacja układu;
- c) kontynuacja na nowych działkach tradycyjnych zasad kształtowania zagrody: linia regulacyjna dla budynków mieszkalnych zmienna, zabudowa podwórza w kwadrat;
- d) stosowanie projektów indywidualnych lub typowych, uwzględniających cechy architektury regionalnej;
- e) stosowanie ogrodzeń w postaci drewnianych parkanów sztachetowych;
- f) postulowane wprowadzenie zieleni wysokiej we wnętrzach ruralistycznych i związanej z siedliskiem;
- 3) Gmina Kościerzyna:
- 1) Czarlina:
- a) rewaloryzacja przekształceń dysharmonijnych we wnętrzu wsi i na jej obrzeżu w celu ochrony zabytkowego krajobrazu kulturowego wsi;
- b) zakaz sytuowania budownictwa rekreacyjnego w bezpośrednim otoczeniu wsi;
- c) ograniczenie kierunków przestrzennego rozwoju wsi do: zabudowy wolnych działek we wnętrzu wsi (po drugiej stronie drogi) ewentualnie utworzenie jednej lub dwóch nowych w północnej części wsi jako kontynuacja układu;
- d) kontynuacja na nowych działkach tradycyjnych zasad kształtowania zagrody;
- e) budynek mieszkalny założony na planie prostokątnym, dach dwuspadowy o nachyleniu połaci 45°-50° i przy założeniu poziomu 0,00 na wysokości nie wyższej niż 0,5 m;
- f) stosowanie projektów indywidualnych lub typowych, uwzględniających cechy architektury regionalnej;
- g) stosowanie ogrodzeń w postaci drewnianych parkanów sztachetowych;
- 2) Grzybowski Młyn:
- a) rewaloryzacja przekształceń dysharmonijnych we wnętrzu osady i na jej obrzeżu w celu ochrony industrialnego krajobrazu kulturowego;
- b) ograniczenie rozwoju osadnictwa do niezbędnego minimum;
- c) pielęgnacja związanego z układem starodrzewu;
- d) ochrona tradycji miejsca cmentarza ewangelickiego;
- e) uzupełnianie oraz ewentualne dogęszczanie i rozbudowa istniejących obiektów w oparciu o tradycję przestrzenną siedlisk;
- 3) Juszeki:
- a) rewaloryzacja przekształceń dysharmonijnych we wnętrzu wsi i na jej obrzeżu w celu ochrony zabytkowego krajobrazu kulturowego wsi;
- b) rekompozycja lub działania przystaniające obiekty o charakterze dysharmonijnym dla zabytkowego krajobrazu kulturowego wsi;
- c) wskazana estetyzacja wnętrza wsi przez eliminację lub rekompozycję dysharmonijnych elementów zagospodarowania;
- d) ograniczenie kierunków przestrzennego rozwoju wsi do zabudowy wolnych działek we wnętrzu wsi;
- e) sytuowanie na działce o kształcie wynikającym z istniejących tradycyjnych podziałów własności;
- f) usytuowanie budynku mieszkalnego na działce szerokofrontowej lub sporadycznie wąskofrontowej na podstawie uzgodnionego projektu zagospodarowania działki;
- g) budynek mieszkalny założony na planie prostokątnym, dach dwuspadowy o nachyleniu połaci 45°-50° i przy założeniu poziomu 0,00 na wysokości nie wyższej niż 0,3 m – projekt architektoniczny uzgodniony z WKZ na etapie koncepcji;
- h) stosowanie projektów indywidualnych lub typowych, uwzględniających cechy architektury regionalnej;
- i) stosowanie ogrodzeń w postaci drewnianych parkanów sztachetowych;
- 4) Loryniec:
- a) rewaloryzacja przekształceń dysharmonijnych we wnętrzu wsi i na jej obrzeżu w celu ochrony zabytkowego krajobrazu kulturowego wsi;
- b) ograniczenie kierunków przestrzennego rozwoju wsi do: zabudowy wolnych działek we wnętrzu wsi, tworzenia pojedynczych nowych wzdłuż dróg wylotowych;
- c) sytuowanie na działce o kształcie wynikającym z istniejących tradycyjnych podziałów własności lub nowej, o znacznych rozmiarach (min. 1000 m²);
- d) usytuowanie budynku mieszkalnego na działce szerokofrontowej (sporadycznie ustawienie wąskofrontowej), możliwie zbliżone do drogi, poprzedzone wąskim przedogródkiem, linia regulacyjna zabudowy zmienna w dwu-, trzymetrowym zakresie;

- e) budynek mieszkalny założony na planie prostokątnym, dach dwuspadowy o nachyleniu połaci 45°-50° i przy założeniu poziomu 0,00 na wysokości nie wyższej niż 0,5 m-0,7 m;
 - f) stosowanie projektów indywidualnych lub typowych, uwzględniających cechy architektury regionalnej;
 - g) stosowanie ogrodzeń w postaci drewnianych parkanów sztachetowych;
 - h) wprowadzenie zieleni wysokiej związanej z nowym siedliskiem;
- 5) Szenajda:
- a) rewaloryzacja przekształceń dysharmonijnych wewnątrz wsi i na jej obrzeżu w celu ochrony zabytkowego krajobrazu kulturowego wsi;
 - b) ograniczenie kierunków przestrzennego rozwoju wsi do: zabudowy wolnych działek we wnętrzu wsi, tworzenia pojedynczych nowych wzdłuż dróg wylotowych;
 - c) sytuowanie na działce o kształcie wynikającym z istniejących tradycyjnych podziałów własności lub nowej, o znacznych rozmiarach (min. 1000 m²);
 - d) usytuowanie budynku mieszkalnego na działce szerokofrontowej (sporadycznie ustawienie wąskofrontowej), możliwie zbliżone do drogi, poprzedzone wąskim przedogródkiem, linia regulacyjna zabudowy zmienna w dwu-, trzymetrowym zakresie;
 - e) budynek mieszkalny założony na planie prostokątnym, dach dwu-spadowy o nachyleniu połaci 45°-50° i przy założeniu poziomu 0,00 na wysokości nie wyższej niż 0,5 m-0,7 m;
 - f) stosowanie projektów indywidualnych lub typowych, uwzględniających cechy architektury regionalnej;
 - g) stosowanie ogrodzeń w postaci drewnianych parkanów sztachetowych;
 - h) wprowadzenie zieleni wysokiej związanej z nowym siedliskiem;
- 6) Wąglikowice:
- a) rewaloryzacja przekształceń dysharmonijnych wewnątrz wsi i na jej obrzeżu w celu ochrony zabytkowego krajobrazu kulturowego wsi;
 - b) ograniczenie kierunków przestrzennego rozwoju wsi i stworzenie wolnej od zabudowy strefy buforowej w celu ochrony zabytkowej panoramy wsi z kierunku półn. i zach.;
 - c) usytuowanie budynku mieszkalnego na działce szerokofrontowej (dopuszczalne ustawienie wąskofrontowej), przy zmiennej linii regulacyjnej zabudowy (zgodnie z projektem urbanistycznym sporządzonym dla całego zespołu zabudowy);
 - d) budynek mieszkalny założony na planie prostokątnym, dach dwuspadowy o nachyleniu połaci 45°-50° i przy założeniu poziomu 0,00 na wysokości nie wyższej niż 0,5 m;
 - e) architektura obiektów nowych o wysokich walorach estetycznych winna być zaprojektowana z poszanowaniem dla miejscowej i regionalnej tradycji budowlanej;
 - f) w otoczeniu budynków należy stosować ogrodzenia drewniane, sztachetowe;
 - g) obligatoryjne stosowanie zieleni wysokiej w powiązaniu z działką siedliskową;
 - h) wprowadzenie zieleni maskującej w obszarach dekompozycji panoramy;
- 7) Wdzydze Kiszewskie:
- a) rewaloryzacja przekształceń dysharmonijnych wewnątrz wsi i na jej obrzeżu w celu ochrony zabytkowego krajobrazu kulturowego wsi;
 - b) zakaz przeznaczania nowych terenów pod rozwój zabudowy rekreacyjnej;
 - c) sytuowanie na działce o kształcie wynikającym z istniejących tradycyjnych podziałów własności lub nowej, o znacznych rozmiarach (min. 1000 m²);
 - d) usytuowanie budynku mieszkalnego na działce szerokofrontowej (dopuszczalne ustawienie wąskofrontowej), przy zmiennej linii regulacyjnej zabudowy (zgodnie z projektem urbanistycznym dla całego zespołu zabudowy);
 - e) budynek mieszkalny założony na planie prostokątnym, dach dwuspadowy o nachyleniu połaci 45°-50° i przy założeniu poziomu 0,00 na wysokości nie wyższej niż 0,5 m-0,7 m (w uzasadnionych lokalizacjach dopuszczalny dach półpłaski);
 - f) architektura obiektów nowych o wysokich walorach estetycznych winna być zaprojektowana z poszanowaniem dla miejscowej i regionalnej tradycji budowlanej;
 - g) w otoczeniu budynków należy stosować ogrodzenia drewniane, sztachetowe;
 - h) obligatoryjne wprowadzenie zieleni wysokiej związanej z nowym siedliskiem;
 - i) wprowadzenie do skansenu we Wdzydzach tradycyjnych dla regionu upraw polnych i przydomowych z towarzyszącymi im chwastami, w celu ożywienia i unaturalnienia obecnego sztucznego charakteru skansenu, oraz zwiększenia jego walorów dydaktycznych;
4. Gmina Lipusz:
- 1) Lipuska Huta:
- a) rekompozycja układu i rewaloryzacja zabudowy;
 - b) ewentualny rozwój wsi poprzez tworzenie pojedynczych dużych działek (min. 1000 m²) wzdłuż istniejących dróg dojazdowych;
 - c) budynek mieszkalny założony na planie prostokątnym o stos. boków 2:3-1:2, dach dwuspadowy o nachyleniu połaci 45°-50° i przy założeniu poziomu 0,00 na wysokości nie wyższej niż 0,5 m;
 - d) stosowanie projektów indywidualnych lub typowych, uwzględniających cechy architektury regionalnej;
 - e) stosowanie ogrodzeń w postaci drewnianych parkanów sztachetowych;
- 2) Płocice:
- a) utrzymanie dotychczasowego charakteru i wyłączenie funkcji rekreacji poza agroturystyką w zakresie ograniczonym do obiektów starych (odbudowanych lub zrekonstruowanych);
 - b) budownictwo nowe (na historycznie uwarunkowanych siedliskach w centrum wsi lub pojedynczych, kontynuujących rozwój zabudowy po drugiej stronie obniżenia) powinno kontynuować miejscową tradycję w sferze układu przestrzennego;
 - c) adaptacja i rewaloryzacja, ewentualnie rekonstrukcja tradycyjnych obiektów drewnianych;
 - d) usytuowanie budynku mieszkalnego szerokofrontowego z przedogródkiem z budynkiem gospodar-

- czym usytuowanym szczytowo do drogi i wysuniętym szczytem przed budynek mieszkalny;
- e) budynek mieszkalny założony na planie wydłużonego prostokąta, dach dwuspadowy o nachyleniu połaci 45°-50°, poziom 0,00 na wys. maks. 0,5 m;
 - f) stosowanie projektów indywidualnych lub typowych, uwzględniających cechy architektury regionalnej;
 - g) stosowanie ogrodzeń w postaci drewnianych parkanów sztachetowych.

Rozdział 3 Ochrona krajobrazu

A. Obszary szczególnej ochrony krajobrazu

1. Na terenie WPK najbardziej nienaruszonymi krajobrazowo obszarami są duże kompleksy leśne oraz część wielkiego zespołu jezior Wdzydzkich. Bardzo interesującymi krajobrazowo, zwłaszcza z powodu występowania rzadkich, dalekich otwarc widokowych, są rejon krajobrazu otwartego dawniej zajmowane przez rozrzucone gospodarstwa samotnicze.
2. Najpełniej zachowały nienaruszone walory wizualne krajobrazu w szczególności:
 - 1) rozległe platformy widokowe wód wielkiego zespołu jezior Wdzydzkich – zwłaszcza jezior Wdzydze i Gołuń,
 - 2) rejon dużych kompleksów leśnych położone na zachód i północny-zachód od zespół jezior Wdzydzkich,
 - 3) tereny krajobrazu otwartego położone na zachód i północny-zachód od kompleksów leśnych otaczających zespół jezior Wdzydzkich.
3. Określa się typy krajobrazu obszarów WPK i podstawowe dla nich kierunki działań:
 - 1) obszary krajobrazu paranaturalnego – leśnego z jeziorami:
 - a) położenie: kompleks leśny w zachodniej części Parku łącznie z jeziorami Wdzydze i Radolne, obejmujący także Schodno, Loryniec, Przerębską Hutę, Płęsy, Rów, Joniny; we wschodniej części Parku południkowo od Rotembarka do Borska obejmujący Juszki, Gołuń, Wdzydze Tucholskie,
 - b) podstawowe kierunki działań:
 - zachowanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenów leśnych oraz enklaw starej zabudowy; ochrona starych części wsi;
 - rekompozycja, restylizacja i uporządkowanie zabudowy wsi oraz ośrodków wypoczynkowych nad jeziorami śródleśnymi;
 - szybka likwidacja nielegalnych domów rekreacyjnych;
 - dalsze zalesienie otoczenia osiedli rekreacyjnych;
 - kontynuacja tradycyjnych sposobów zagospodarowania w całości wsi Juszki;
 - restylizacja i uporządkowanie nowej części wsi Wdzydze Tucholskie,
 - 2) obszary krajobrazu kulturowego uprawowego:
 - a) położenie: w północnej części Parku pas południkowy od Grzybowa do Wdzydz Kiszewskich obejmujący Grzybowski Młyn, Wąglikowice, Skoczko-wo, Wdzydze Kiszewskie i Czarlinę; w północno-zachodniej części Parku teren na wschód od Kalisza i enklawa w otoczeniu leśnym obejmująca miejscowości Wyrówno, Belfort; w zachodniej

- części Parku w okolicach jezior Cheb i Słupino, obejmujący wsie Piechowice i Dąbrówka; zachodnie fragmenty Parku obejmujące wsie Lipuska Huta i Kalisz z rozłogami pól i wybudowaniami; otoczenie południowego krańca Jeziora Wdzydze, łącznie z miejscowościami Borsk, Kliczkowy i Przytarnia,
- b) podstawowe kierunki działań:
 - ochrona zabudowy starych części wsi Grzybowski Młyn, Wąglikowice, Lipuska Huta, Kalisz, Borsk i Przytarnia;
 - wzbogacenie kompozycji części zabudowy wsi Lipuska Huta, Kalisz,;
 - zachowanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania w rejonie ciągów widokowych;
 - rekompozycja całości wsi Wdzydze Kiszewskie;
 - restylizacja i uporządkowanie nowego osiedla w Wąglikowicach;
 - rekompozycja osiedli rekreacyjnych nad jeziorami Cheb i Słupino;
 - rekompozycja osiedli domów rekreacyjnych oraz zabudowy ośrodków rekreacyjnych wokół jeziora Wdzydze;
 - restylizacja i uporządkowanie osiedli domów rekreacyjnych oraz zabudowy ośrodków rekreacyjnych wokół jeziora Wdzydze.

B. Tereny otwarte

1. Określa się rodzaje terenów otwartych i ustala dla nich kierunki działań:
 - 1) charakterystyczne dla WPK, specyficzne platformy widokowe jezior – szczególna ochrona, uporządkowanie i częściowa rekompozycja przekształconych fragmentów:
 - a) unikatowa wodna platforma widokowa zespołu Jezior Wdzydzkich,
 - b) platforma widokowa jeziora Cheb i Słupino,
 - 2) szczególnie cenne elementy ekspozycji i kompozycji terenów – wnętrza krajobrazowe i przedpola ekspozycyjne wysokiej wartości – uporządkowanie i rekompozycja:
 - a) ciąg wnętrza krajobrazowych jeziora Schodno oraz doliny Wdy,
 - b) wnętrze wodne i łąk na wschód od jeziora Biela-woy – szczególna ochrona,
 - c) wnętrza wodne jezior: Cheb, Słupinko, Lipno oraz wnętrza łąk zespołu Wielkie Błota,
 - d) wnętrza rozłogu pól wsi Wąglikowice, Wdzydze Kiszewskie, Juszki i Wdzydze Tucholskie,
2. Dla wyróżnionych terenów ustala się następujące działania:
 - 1) szczególna ochrona:
 - a) zachowanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania,
 - b) pozostawienie istniejącego rozłogu, miedzi i łąk, zieleni śródpolnej, przydrożnej, grup i kęp zadrzewień i zakrzewień,
 - c) zabudowa z uwzględnieniem uzasadnionego funkcjonalnie i kompozycyjnie odtworzenia nieistniejących siedlisk historycznych oraz rozbudowy istniejących wsi,
 - 2) uporządkowanie:
 - a) likwidacja bądź neutralizacja widokowa wszelkich elementów szpecących wytypowanych na podstawie indywidualnego rozpoznania i studiów widokowych,

- b) dopuszczalne wprowadzenie nowej zabudowy i zagospodarowania na ściśle określonych warunkach na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i studiów krajobrazowych,

3) rekompozycja:

- a) dla zniekształconych zabytkowych układów przestrzennych rewaloryzacja konserwatorska,
- b) kompleksowa przebudowa kompozycji przestrzennej, likwidacja lub przebudowa i restylizacja elementów szpecących (substandardowych, niezgodnych z charakterem otoczenia, niekorzystnie dominujących nad otoczeniem),
- c) wprowadzenie zieleni maskującej towarzyszącej zabudowie oraz tworzącej samodzielne układy kompozycyjne.

C. Ekspozowane zespoły zabudowy i zniekształcenia walorów wizualnych

1. Wyróżnia się następujące rodzaje zabudowy:

- 1) dominanty i dominujące w ekspozycji zespoły:
 - a) zespoły zabudowy wsi Juszeki oraz Wdzydz Tucholskich,
 - b) zespoły dominujące w postaci obudowy rekreacyjnej brzegów jezior zniekształcające wartości wizualne krajobrazu,
 - c) zabudowa wsi Wąglikowice, zespół zabudowy motelu „Niedźwiadek” we Wdzydzach Kiszewskich,
 - d) wieża kościoła w Wąglikowicach, wieża kościoła w Skansenie we Wdzydzach Kiszewskich, dwa wiatraki w Skansenie we Wdzydzach Kiszewskich,
 - e) zespoły zabudowy miejscowości: Kalisz, Lipuska Huta,
- 2) rejon i zespoły zabudowy najbardziej zdegradowane:
 - a) rejon jezior Słupino, Słupinko, Cheb koło miejscowości Dąbrówka, Kloc oraz Słupinko,
 - b) część północnego brzegu jezior Wdzydze i Gołń w miejscowościach Wdzydze Kiszewskie oraz Gołń,
 - c) północny brzeg jeziora Brzeźno położonego na wschód od miejscowości Raduń,
- 3) zdegradowane krajobrazowo tereny leśne zajęte przez zespoły zabudowy lotniskowej:
 - a) otoczenie jezior Długie, Białe i Strupino w pobliżu miejscowości Juszeki,
 - b) część północnego brzegu jeziora Jeleń koło miejscowości Skoczkowo,
 - c) część południowego brzegu jeziora Schodno w miejscowości Schodno,
 - d) fragment południowego brzegu jeziora Wdzydze koło Przytarni,
- 4) najbardziej zniekształcone miejsca:
 - a) niewielki obszar znajdujący się na północ od ośrodka wypoczynkowego Politechniki Gdańskiej nad jeziorem Jeleń, zajęty przez mały, lecz bardzo widoczny zespół szpetnych domków rekreacyjnych,
 - b) miejsce na wjeździe do wsi Wdzydze Kiszewskie przed bramą do Kaszubskiego Parku Etnograficznego we Wdzydzach,
- 5) miejsca o nieco mniejszej skali deprecjacji krajobrazu, głównie niekorzystną architektonicznie zabudową:
 - a) osiedle nowych domów w miejscowości Wąglikowice,

- b) chaotyczna zabudowa wiejsko-rekreacyjna wraz z polami biwakowymi oraz kompleks rekreacyjny dużego motelu „Niedźwiadek” na terenie miejscowości Wdzydze Kiszewskie,

- 6) niekorzystne ze względów krajobrazowych miejsca – zajęte przez zespoły zabudowy bez wyraźnego charakteru architektoniczno-krajobrazowego; zespoły małych domów jednorodzinnych o „miejskim charakterze” i planie urbanistycznym zdecydowanie obcym terenom wiejskim:
 - a) nowy fragment zabudowy wsi Wdzydze Tucholskie,

- 7) najbardziej zniekształcona trasa krajobrazowa – Borsk-Wiele; z powodu niekorzystnego obsadzenia alejowego topolami oraz z powodu dużego dysonanisu krajobrazowo-architektonicznego stworzonego przez wielopiętrowy budynek w Wielu.

2. Dla wyróżnionych terenów ustala się następujące działania:

- 1) ochrona:
 - a) ochrona tradycyjnych form zabudowy i zagospodarowania działki,
 - b) projekty budowy, rozbudowy i przebudowy winny zawierać ocenę skutków dla krajobrazu,
- 2) uporządkowanie:
 - a) wprowadzanie estetycznych elementów małej architektury oraz zieleni towarzyszącej: ogrodzenia, nawierzchnie, drzewa, krzewy,
 - b) przywrócenie oryginalnej, tradycyjnej kolorystyki elewacji i materiału przekryć dachowych,
 - c) likwidowanie szpecących elementów zainwestowania (substandardowa zabudowa gospodarcza, opuszczone budynki obsługi rolnictwa powstałe po 1945 roku, napowietrzne linie energetyczne),
 - d) sposób realizacji powyższych działań uściśli miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości oraz wzornik architektoniczno-krajobrazowy gospodarowania przestrzenią,
- 3) estetyzacja:
 - a) przebudowa istniejących obiektów niezgodnych z charakterem regionalnym,
 - b) wprowadzanie zieleni maskującej, reorganizacja przestrzenna zagospodarowania terenu,
 - c) sposób realizacji powyższych działań uściśli miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości oraz wzornik architektoniczno-krajobrazowy gospodarowania przestrzenią,
- 4) rekompozycja:
 - a) dla zniekształconych zabytkowych układów przestrzennych rewaloryzacja konserwatorska,
 - b) przebudowa istniejących obiektów architektonicznych i zagospodarowania niezgodnych z charakterem regionalnym lub ich likwidacja,
 - c) wprowadzenie zieleni maskującej, wprowadzenie nowych kompozycji i układów zieleni,
 - d) reorganizacja przestrzenna zagospodarowania terenu,
 - e) możliwa zmiana funkcji obiektów na funkcje związane na przykład z turystyką i rekreacją,
 - f) wprowadzanie nowej zabudowy podnoszącej wartości estetyczne przestrzeni,
 - g) sposób realizacji powyższych działań uściśli miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości oraz wzornik architektoniczno-krajobrazowy gospodarowania przestrzenią.

D. Punkty widokowe

1. Określa się wyróżniające się w ekspozycji czynnej miejsca – najbardziej wartościowe punkty widokowe WPK (lokalizacja na załączniku kartograficznym):
 - 1) punkt widokowy o wybitnych walorach na południowym krańcu zespołu Jezior Wdzydzkich,
 - 2) punkty widokowe w rejonie Wdzydz Tucholskich,
 - 3) punkt widokowy o wysokich walorach przy północnym brzegu jeziora Lipno,
 - 4) punkt widokowy na Wąglikowice,
 - 5) punkt widokowy na Wdzydze Kiszewskie,
 - 6) unikatowy punkt widokowy panoramiczny o wybitnych walorach w pobliżu Przytarni na zespół Jezior Wdzydzkich,
 - 7) punkt widokowy o dużych walorach na jeziora: Wyrównu i Osty z drogi Lipusz – Lipuska Huta,
 - 8) punkt widokowy o wysokich walorach na jezioro Cheb z drogi Kalisz – Dziemiany.
2. Ustala się dla nich podstawowe kierunki działań:
 - 1) ochrona przedpola ekspozycji z punktów widokowych,
 - 2) przywrócenie i poprawa możliwości korzystania z wartości wizualnych i ekspozycyjnych urządzonych punktów widokowych,
 - 3) udostępnienie i zagospodarowanie najbardziej atrakcyjnych, wyróżniających się w ekspozycji czynnej punktów widokowych.
3. Wartości ekspozycyjne z wyznaczonych punktów widokowych wymagają ochrony przed zabudową i zagospodarowaniem obiektami degradującymi.
4. Projekty zabudowy i zagospodarowania powodujące zmiany ekspozycji z punktów widokowych winny zawierać ocenę skutków dla krajobrazu.
5. Zaleca się:
 - 1) rewaloryzację zagospodarowania, uczynienie i ochronę ekspozycji z urządzonych punktów widokowych,
 - 2) zagospodarowanie istniejących i proponowanych do zagospodarowania, wyróżniających się punktów widokowych umożliwiające zatrzymanie się oraz świadome oglądanie widoku, dostosowane do otoczenia i każdorazowo opracowane indywidualnie:
 - a) o pełnym zagospodarowaniu (strażnica Parku, gospoda – zajazd): Wąglikowice, na północ od Wiela, na zachód od Wyrówna – wszystkie przy wjazdach do WPK,
 - b) z miejscami parkingowymi (sanitariaty, mała gastronomia, informacja turystyczna): Wdzydze Kiszewskie, na drodze Dziemiany-Kalisz,
 - c) z miejscami postojowymi i informacją o Parku: Wąglikowice, Skoczkowo, Czarlina, Wdzydze Tucholskie, na zachód od Wiela,
 - d) jedynie z siedziskiem: nad jez. Lipno, Czarlina, na zachód od Przytarni, Knieja.
6. Ustala się zasady zagospodarowania punktów widokowych i ich przedpola:
 - 1) wyznaczenie zasięgu ekspozycji i w ślad za tym określenie:
 - a) zasad ewentualnego wprowadzania zmian w widoku,
 - b) terenów dopuszczalnej lokalizacji nowych elementów oraz wysokości, kubatury i kolorystyki (dla ewentualnej zabudowy),
 - c) gatunków i formy zadrzewień i zakrzewień,
 - d) zasięgu powierzchniowego ewentualnych zalesień,

- 2) wyznaczenie nieprzekraczalnego zasięgu wprowadzania elementów kubaturowych (budynków, budowli, a także naturalnych składników kompozycji) dla zachowania koniecznego efektu otwarcia widokowego,
- 3) zachowanie oraz uzupełnienie zniszczonych zadrzewień śródpolnych, obsadzeń dróg polnych i oczek wodnych,
- 4) odstąpienie i wyeksponowanie wartościowych elementów kompozycji, np. pojedynczych drzew, grup drzew, zagród samotniczych, itp.,
- 5) uporządkowanie i estetyzacja przedpola ekspozycyjnego za pomocą likwidacji zbędnych oraz szpecących elementów wolnostojących; likwidacja wyznaczonych zakrzaczeń przesłaniających widoki,
- 6) zorganizowanie stałego miejsca zatrzymania i jego zagospodarowanie w postaci objaśnienia widoku, ławek, śmietników, zadaszeń, itp.
- 7) zagospodarowanie punktu widokowego powinno mieć zbliżony charakter dla wszystkich punktów i miejsc postojowych na terenie WPK pod warunkiem nie wkraczania obiektu w pole obserwacji widoku z żadnej strony.

E. Trasy z ciągami widokowymi i pejzażowe

1. Trasy krajobrazowe na terenie WPK dzieli się na:
 - 1) trasy z ciągami widokowymi:
 - a) ciągi widokowe wzdłuż Czarnej Wody, z drogi z Loryńca w kierunku południowo-zachodnim oraz z drogi wzdłuż południowego brzegu jeziora Schodno,
 - b) unikatowy ciąg widokowy na jezioro Bielawy,
 - c) ciąg widokowy na jeziora: Cheb oraz Słupino,
 - d) obustronny ciąg widokowy wzdłuż drogi Piechowice – Czarne,
 - e) krótki lecz wyjątkowo malowniczy ciąg widokowy na dolinę strumienia między Skoczkowem a Wdzydzami Kiszewskimi,
 - f) ciąg widokowy na drodze Borsk – Kliczkowy – Przytarnia,
 - g) ciąg widokowy na jeziora Wyrównu i Osty,
 - h) aktualnie zdegradowany ciąg widokowy nad jez. Czyste,
 - 2) drogi pejzażowe (lokalizacja na załączniku kartograficznym).
2. Wartości ekspozycyjne z wyznaczonych ciągów widokowych wymagają ochrony przed zabudową i zagospodarowaniem obiektami degradującymi.
3. Projekty zabudowy i zagospodarowania powodujące zmiany ekspozycji z ciągów widokowych winny zawierać ocenę skutków dla krajobrazu.
4. Zaleca się:
 - 1) przywrócenie możliwości ekspozycyjnych ciągów widokowych na odcinkach dróg o zaniedbanym otoczeniu, w celu poprawy możliwości korzystania z wartości wizualnych i ekspozycyjnych krajobrazu,
 - 2) rekompozycję ścian wnętrza drogi pejzażowej na odcinku Olpuch – Wdzydze Tucholskie.

F. Otwarcia widokowe i panoramiczne widoki miejscowości:

1. Określa się ważniejsze otwarcia widokowe i panoramiczne:
 - 1) unikatowe otwarcia widokowe z platform widokowych zespołu Jezior Wdzydzkich,
 - 2) panoramy brzegów jezior z wodnych platform widokowych,
 - 3) silnie eksponowana panorama wsi Wdzydze Tucholskie,

- 4) otwarcie widokowe na panoramę wsi Wdzydze Tucholskie,
 - 5) jedno z ładniejszych i dalekich otwarc widokowych na jezioro Bielawy i otaczający go krajobraz,
 - 6) otwarcia panoramiczne na obudowę brzegów jeziora Cheb i Słupino,
 - 7) otwarcie panoramiczne (obustronne) na wieś Wąglikowice i jej rozłóg,
 - 8) otwarcie panoramiczne na wieś Wdzydze Kiszewskie i jej rozłóg,
 - 9) panorama wsi Wąglikowice,
 - 10) oś widokowa na wysokościowe elementy zabudowy Skansenu we Wdzydzach Kiszewskich,
 - 11) unikatowa panorama zespołu tradycyjnej zabudowy ludowej Skansenu we Wdzydzach Kiszewskich.
2. Wartości ekspozycyjne z wyznaczonych otwarc widokowych i panoramicznych wymagają ochrony przed zabudową i zagospodarowaniem obiektami degradującymi.
3. Zaleca się:
- 1) kształtowanie panoram miejscowości i ich ochronę:
 - a) likwidacja elementów szpecących bądź agresywnych formą lub barwą,
 - b) poddawanie ocenie wpływu na panoramę działań inwestycyjnych na terenie miejscowości,
 - c) nie wprowadzenie elementów kubaturowych oraz zieleni wysokiej na obszarze przedpola ekspozycyjnego panoramy,
 - 2) uporządkowanie:
 - a) likwidacja lub zamaskowanie niekorzystnych dominant, subdominant i akcentów oraz elementów szpecących bądź agresywnych formą lub barwą,
 - b) odsłonięcie i uczytelnienie dominant, subdominant i akcentów pozytywnych o formach zharmonizowanych z całością panoramy,
 - c) wprowadzenie zieleni korygującej towarzyszącej zabudowie,
 - d) poddawanie ocenie wpływu na panoramę działań inwestycyjnych na terenie miejscowości,
 - e) nie wprowadzanie elementów kubaturowych (także zieleni wysokiej oraz plantacji krzewów) na obszarze przedpola ekspozycyjnego panoramy w miejscowościach wyznaczonych na podstawie indywidualnego rozpoznania i studiów widokowych,
 - 3) rekompozycję (naprawę zniekształceń):
 - a) likwidacja lub zamaskowanie niekorzystnych dominant, subdominant i akcentów oraz elementów szpecących bądź agresywnych formą lub barwą,
 - b) odsłonięcie i uczytelnienie dominant, subdominant i akcentów pozytywnych o formach zharmonizowanych z całością panoramy,
 - c) wprowadzenie zieleni korygującej towarzyszącej zabudowie oraz zieleni maskującej w postaci zaprojektowanych jej kompozycji i układów,
 - d) projekty inwestycji na terenie miejscowości mające wpływ na jej panoramę winny zawierać ocenę skutków dla krajobrazu.

Dział IV ZASADY GOSPODARKI W WPK

Rozdział 1 Rozwój i struktura funkcjonalno-przestrzenna

1. Zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju i przyjętą re-

gularną trójochrony, udostępnianie i wykorzystywanie walorów WPK winno odbywać się przy respektowaniu następujących zasad:

- 1) poszanowania zasobów stanowiących o istocie i wartościach Parku, będących podstawą zaspokajania potrzeb egzystencji i rozwoju,
 - 2) harmonizowania społecznych, ekonomicznych i środowiskowych aspektów rozwoju,
 - 3) kompleksowego, interdyscyplinarnego, międzysektorowego rozpatrywania zjawisk będących elementami długookresowych, ciągłych procesów rozwoju.
2. Wymagane jest:
- 1) kształtowanie struktur zagospodarowania zróżnicowanych pod względem funkcjonalnym i przestrzennym,
 - 2) dostosowanie rodzajów prowadzonej działalności do cech, jakości i wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazu,
 - 3) dostosowanie intensywności zagospodarowania do odporności środowiska,
 - 4) skorelowane wzajemnie przenikających się terenów publicznych i terenów ekologicznie ważnych w jednym spójnym systemie.
3. Podstawowe działania przestrzenne w zakresie kształtowania funkcji ekologicznych to:
- 1) przyjęcie polityki zrównoważonego rozwoju jako kierunkowego wyznacznika kształtowania przestrzeni gmin wchodzących w skład Parku,
 - 2) racjonalizacja gospodarki zasobami środowiska przez oszczędność w gospodarowaniu zasobami i energią w produkcji oraz gospodarstwach domowych,
 - 3) czynna ochrona zasobów środowiska przyrodniczego oraz kształtowanie powiązanego przestrzennie systemu terenów ekologicznie ważnych,
 - 4) rozbudowa i modernizacja systemów infrastruktury technicznej ochrony środowiska.
4. Powiązania między obszarami, których podstawowym celem jest pełnienie funkcji ekologicznych a innymi obszarami należy zapewnić przez:
- 1) kształtowanie ciągłości przestrzennej zespołów i obiektów ekologicznie ważnych (rezerваты, pomniki przyrody, cieki wraz z obudową biologiczną, kompleksy leśne, zadrzewienia na obszarach rolniczych),
 - 2) stosowanie strefowych rozwiązań struktury funkcjonalno-przestrzennej stopniujących wzajemne oddziaływanie terenów zainwestowanych i terenów biologicznie aktywnych,
 - 3) kształtowanie wewnątrz struktur zagospodarowanych powiązań z otoczeniem terenów ważnych ekologicznie,
 - 4) kształtowanie wewnętrznej struktury obszarów zagospodarowanych przy zachowaniu możliwie dużego udziału powierzchni biologicznie czynnej.
5. Określa się uwarunkowane przestrzennie czynniki kształtowania systemu ekologicznego:
- 1) wyrównanie opóźnienia w rozwoju urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczania ścieków w stosunku do rozwoju sieci wodociągowej i korzystania z wód,
 - 2) zmiana i modernizacja technologii w gospodarowaniu ciepłem w gospodarce i gospodarstwach domowych (ograniczanie udziału węgla jako źródła energii, poprawa wydajności urządzeń energetycznych),

- 3) kształtowanie pełnego systemu gospodarki odpadami stałymi (segregacja, utylizacja, odzysk),
- 4) preferencje dla komunikacji zbiorowej i rowerowej oraz ich integracji.
6. Na obszarze Parku mogą i powinny znaleźć odpowiednie warunki rozwoju różnorodnych funkcji społecznych i gospodarczych, pod warunkiem że nie będą powodowały negatywnych skutków dla zachowania i podniesienia wartości Parku – w szczególności mogą i powinny rozwijać się te rodzaje działalności, które posiadają ugruntowane przyrodniczo (surowce, warunki położenia i cechy klimatu) i kulturowo (tradycja, doświadczenia w warstwie społecznej) podstawy rozwoju.
7. Za podstawowe działania prowadzące do ukształtowania pożądanej struktury funkcjonalno-przestrzennej Parku uznaje się:
 - 1) sferze funkcjonalnej:
 - a) utrzymanie działalności, które rozwinęły się w procesie historycznym w efekcie wykorzystania powszechnie występujących lokalnych zasobów i cech klimatu: zbieractwo owoców leśnych i ziół, rybołówstwo, leśnictwo, rolnictwo,
 - b) podtrzymywanie działalności bazujących na tradycjach kulturowych: plecionkarstwo, hafciarstwo, malarstwo na szkło,
 - c) ograniczenie charakterystycznych działalności, które powstały w Parku w rezultacie wykorzystania specyficznych zasobów ale powodują niekorzystne skutki: masowy skoncentrowany wypoczynek i żywiołowe zagospodarowanie letniskowe,
 - d) rozwój działalności, dla których istnieją szczególnie korzystne warunki i istnieje możliwość wykorzystania tych warunków bez szkody dla zachowania wartości Parku, w szczególności turystyka krajoznawcza, w tym kwalifikowana turystyka piesza, rowerowa i wodna, agroturystyka,
 - e) rozwój działalności przetwórczych i usługowych korzystających z istniejącej bazy surowcowej i specyficznych cech środowiska,
 - 2) w sferze przestrzennej:
 - a) zachowanie, odtwarzanie i kształtowanie ciągłości przestrzennej terenów ekologicznie ważnych,
 - b) ochrona terenów o najwyższych wartościach ekologicznych przez: zaniechanie działalności wywołujących negatywne skutki, maksymalne ograniczenie użytkowania mogącego powodować zagrożenia dla tych wartości,
 - c) lokalizowanie nowego zainwestowania przede wszystkim na obszarach już zainwestowanych i w ich sąsiedztwie,
 - d) ograniczone inwestowanie na nowych terenach (konieczne np. w przypadku obsługi rozproszonego ruchu rekreacyjnego),
 - e) nie tworzenie nowych dużych koncentracji zagospodarowania,
 - 3) w sferze techniczno-technologicznej:
 - a) pilna realizacja inwestycji chroniących środowisko, których potrzeba wynika z już istniejącego zagospodarowania,
 - b) modernizacja urządzeń techniczno-technologicznych równoległe z rozwojem zagospodarowania,
 - c) nie wprowadzanie rozwiązań technicznych i technologicznych o dużym stopniu ryzyka, niedostatecznie sprawdzonych w zakresie ich oddziaływań na środowisko.
8. W Parku wyodrębnia się następujące rodzaje terenów i określa dla nich kierunki użytkowania i zagospodarowania:
 - 1) tereny leśne:
 - a) tworzą dominujące elementy środowiska przyrodniczego, kształtują rozległe i powiązane układy przestrzenne, gdzie elementy kulturowe występują sporadycznie, a użytkowanie gospodarcze ma charakter przede wszystkim leśny,
 - b) kierunki:
 - zachowanie zasadniczego leśnego sposobu użytkowania;
 - zróżnicowane przestrzennie ograniczenia w użytkowaniu niektórych części terenów podporządkowane ochronie wartości przyrodniczych i krajobrazu;
 - umiarkowana modernizacja i rozbudowa układu komunikacji drogowej,
 - 2) obszary rolnicze
 - a) wyodrębniają się jako pozostałe większe fragmenty całości, tworzone przez elementy przyrodnicze znajdujące się pod znacznym wpływem działalności gospodarczej człowieka, która przejawia się w użytkowaniu rolnym, rekreacyjnym oraz zainwestowaniu osadniczym, a krajobraz budowany jest w znacznym stopniu przez wartości kulturowe,
 - b) kierunki:
 - zachowanie użytkowania rolniczego z propozycjami proekologicznego ukierunkowania produkcji;
 - ochrona wysokich wartości kulturowych wyróżnionych wsi oraz krajobrazu wiejskiego;
 - ograniczenie negatywnego oddziaływania sposobów gospodarowania (rolnego, osadnictwa, rekreacji) na wartości Parku, przede wszystkim w zakresie ochrony wód i powietrza;
 - restrukturyzacja istniejących obiektów gospodarki;
 - skupianie funkcji produkcyjnych w już ukształtowanych zespołach i przy istniejących obiektach;
 - powstrzymywanie rozpraszania zainwestowania osadniczego i rekreacyjnego;
 - rozwój inwestycji turystycznych przy przeprowadzeniu jednoczesnej restrukturyzacji i uporządkowania sytuacji aktualnej w zakresie zabezpieczenia i poprawy stanu walorów rekreacyjnych;
 - dolesienia i zadrzewienia, szczególnie na słabych glebach i w strefach przyjeziornych;
 - 3) rejon i skupiska osadniczo-rekreacyjne wraz z jego bezpośrednim otoczeniem:
 - a) stanowią obszar intensyfikacji zagospodarowania silnie wyróżniającego się w całej przestrzeni Parku,
 - b) kierunki:
 - wielostronne i kontrolowane wykorzystanie funkcjonalne dostosowane do cech i wartości środowiska;
 - przekształcenia strukturalne zainwestowania na terenach zagospodarowanych, szczególnie w kierunku zmniejszania negatywnych oddziaływań na chronione wartości;

- ograniczanie rozprzestrzeniania się zagospodarowania od istniejących skupisk wzdłuż brzegów jeziora;
- ochrona przed zainwestowaniem odcinków brzegów dotychczas pozbawionych zagospodarowania.

Rozdział 2 Zasady i warunki inwestowania

1. Poniższe zamierzenia powinny być poprzedzone oceną skutków przyrodniczo-krajobrazowych:

1) następujące rodzaje inwestycji:

- a) nowe obiekty przemysłowe i magazynowo – składowe;
- b) melioracje odwadniające i nawadniające na terenach rolnych i leśnych;
- c) obiekty służące hodowli zwierząt, zaplanowane na ponad 50 szt. przeliczeniowych inwentarza przy chowie ściółowym i powyżej 25 sztuk przeliczeniowych przy chowie bezściółowym;
- d) obiekty służące do produkcji egzotycznych gatunków roślin i hodowli egzotycznych zwierząt;
- e) obiekty służące do hodowli ryb lub skorupiaków o powierzchni stawów większej niż 0,5 ha;
- f) szklarnie o powierzchni powyżej 0,1 ha;
- g) elektrownie wiatrowe bez względu na parametry;
- h) obiekty piętrzenia wody lub służące do jej magazynowania (w tym sztuczne zbiorniki wodne);
- i) modernizacja i rozbiórka linii kolejowych;
- j) modernizacja i przebudowa dróg powiatowych i gminnych oraz leśnych udostępnionych dla ruchu turystycznego;
- k) parkingi dla więcej niż 30 samochodów;
- l) napowietrzne linie i urządzenia elektroenergetyczne o napięciu znamionowym do 110 kV (poza przyłączami obiektów);
- m) rurociągi do przesyłu gazu (poza przyłączami obiektów);
- n) stacje paliw;
- o) oczyszczalnie ścieków obsługujące ponad 100 RLM (równoważna liczba mieszkańców);
- p) punkty skupu złomu,
- q) sportowe obiekty budowlane;
- r) przystanie wodne;
- s) hotele, motele, pensjonaty i związane z nimi inwestycje;
- t) kempingi, pola namiotowe i biwakowe.

2) następujące decyzje odnoszące się do inwestycji wymienione w podpunkcie 1):

- a) o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,
- b) o pozwoleniu na budowę lub rozbiórkę obiektów budowlanych,
- c) o pozwoleniu na zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części,
- d) zatwierdzających projekty scalania lub wymiany gruntów,
- e) koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie kopalin,
- f) pozwoleń wodno-prawnych.

2. Określa się następujące, ogólne zasady prowadzenia działalności produkcyjnej w Parku obejmujące także dostosowanie do nich istniejących obiektów:

1) możliwość prowadzenia produkcji rolnej, leśnej i rybackiej na dotychczasowych terenach i w obiektach przy zapewnieniu:

- a) ograniczania zasobochłonności, w tym tereno-, transporto- i energochłonności produkcji,
- b) zmniejszania uciążliwego wpływu działalności produkcyjnych dla środowiska i zdrowia ludzi,
- c) ewolucji rolnictwa w kierunku produkcji żywności o wysokich parametrach jakościowych,
- d) ograniczenie chemizacji i zastąpienie jej innymi metodami nieszkodliwymi dla środowiska,
- 2) dążenie do wykorzystania dla nowych działalności obiektów produkcyjnych istniejących (niewykorzystanych lub słabo wykorzystanych) pod warunkiem nie powodowania negatywnych skutków bezpośrednich lub pośrednich dla środowiska Parku,
- 3) pozostawienie w eksploatacji do czasu wygaśnięcia zezwoleń eksploatowanych złóż surowców mineralnych – możliwość dalszej eksploatacji uzależniona od wyników przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko,
- 4) ograniczenie budowy nowych obiektów produkcyjnych (przemysłowych i rzemieślniczych) oraz magazynowo-składowych, a także przekształcania w takie istniejących obiektów służącym innym funkcjom – możliwość realizacji uzależniona od wyników oceny oddziaływania inwestycji na środowisko.
3. Na terenie Parku należy preferować korzystanie z proekologicznych źródeł energii cieplnej.

Rozdział 3 Rolnictwo

1. Ustala się następujące zasady kształtowania krajobrazu rolniczego:

- 1) propagowanie rolnictwa ekologicznego (biodynamicznego) i form kształtowania terenów rolniczych zgodne z celami ochrony przyrody i krajobrazu WPK,
- 2) kształtowanie struktury krajobrazu rolniczego w sposób stymulujący utrzymanie lub wzrost różnorodności biologicznej, przez różnicowanie warunków siedliskowych roślin i przez stwarzanie warunków ostożowych dla możliwie jak największej liczby gatunków zwierząt,
- 3) pozostawianie nie przeorywanych pasów gruntu wokół jezior, oczek wodnych i wszelkiego typu mokradeł, w celu umożliwienia rozwoju półnaturalnych zbiorowisk roślinnych,
- 4) zachowanie tradycyjnej gospodarki łąkowej, a zwłaszcza nie zastępowanie półnaturalnych łąk przez pola i intensywne użytki zielone,
- 5) ochrona ekosystemów półnaturalnych (np. łąki) i synantropijnych (np. zbiorowiska chwastów polnych) w warunkach normalnego użytkowania gospodarczego oraz pielęgnowanie tradycyjnych sposobów gospodarowania, przynajmniej w takim zakresie, aby ww. typy ekosystemów utrzymywały się,
- 6) nie zalesianie gruntów o niskiej przydatności rolniczej, bez uwzględnienia uwarunkowań ekologicznych (ochrona i kształtowanie bioróżnorodności) i krajobrazowych (ochrona widoków),
- 7) obejmowanie ochroną zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz dążenie do ich większego udziału powierzchniowego, przez protekcję spontanicznego rozwoju drzew i krzewów na miedzach, wokół oczek wodnych i innych miejsc nie nadających się do rolniczego wykorzystania,
- 8) ochrona terenów podmokłych i zabagnionych, w

tym wszystkich torfowisk i oczek wodnych w kompleksach pól uprawnych przez zaniechanie ich odwodnień i zapobieganie eutrofizacji,

- 9) tworzenie barier biologicznych, przeciwdziałających rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń przez migrację wodną oraz powstawaniu erozji wietrznej i wodnej,
 - 10) wszelkie prace melioracyjne należy podporządkować zasadom określonym w dziale IV, rozdziałach 2 i 8, a zwłaszcza zaniechać osuszania torfowisk i mokradel,
 - 11) rekultywacja drobnych terenów zdewastowanych zgodnie z zasadą kształtowania zróżnicowanych warunków środowiskowych, stosując głównie kierunek krajobrazowy.
2. Zaleca się propagowanie następujących zasad uprawy, hodowli i agrotechniki:
- 1) stosowanie prawidłowego płodozmianu, unikając uproszczonych rotacji roślin oraz wprowadzając siew międzyplonów wykorzystywanych na paszę lub zielony nawóz, co prowadzi do zwiększenia zasobów próchnicy, przyczyniając się w ten sposób do wzrostu bogactwa glebowych zwierząt bezkręgowych,
 - 2) dostosowanie wielkości dawek nawożenia organicznego i mineralnego do wymagań pokarmowych uprawianych roślin i zasobności gleb,
 - 3) stosowanie w pierwszym rzędzie nawozów organicznych powstających w gospodarstwie, traktowanie nawozów mineralnych jako uzupełnienie wymaganej dawki nawozowej,
 - 4) zaniechanie stosowania nawozów organicznych i mineralnych poza okresem wegetacyjnym, na zamarzniętą glebę i na pokrywą śnieżną,
 - 5) nawozy organiczne odzwierzęce stosowane prześiewnie należy niezwłocznie wymieszać z glebą,
 - 6) ograniczanie stosowania nawozów, zwłaszcza mineralnych i środków ochrony roślin w strefach sąsiadujących z ciekami i jeziorami,
 - 7) dostosowywanie obsady zwierząt w gospodarstwie rolnym do powierzchni posiadanych i/lub dzierzawionych gruntów, ich właściwości fizykowodnych i zasobności,
 - 8) stosowanie w jak największym stopniu nawozów organicznych w celu zapobieżenia ubożeniu zasobów próchnicy, przyjmując za podstawę działania bilans substancji organicznej w glebie,
 - 9) rozwijanie zintegrowanych metod ochrony roślin, przy wykorzystaniu metod agrotechnicznych, biologicznych i środków chemicznych o szybkim rozkładzie w środowisku,
 - 10) składowanie obornika na betonowej, skanalizowanej gnojowni, o wodoszczelnym dnie, ze ścianami bocznymi, wyposażonej w zbiornik na gnojówkę i wody gnojowe,
 - 11) skanalizowana płyta gnojowa powinna pomieścić produkcję obornika i gnojówki w gospodarstwie rolnym z okresu co najmniej 6 miesięcy, a zbiorniki na gnojowicę powinny pomieścić jej ilość produkowaną w gospodarstwie z okresu 9 miesięcy,
 - 12) zbieranie wycieków z przygotowania i produkowania kiszzonek i kierowanie ich do zbiorników na nawozy płynne (gnojówkę lub gnojowicę).

Rozdział 4 Leśnictwo

1. Ustala się następujące zasady gospodarowania w lasach:
 - 1) należy przywracać możliwie naturalną, pełną strukturę gatunkową, warstwową (piętrową) i wiekową drzewostanów i całych fitocenoz leśnych,
 - 2) przy przebudowie drzewostanów należy kierować się zasadą wyboru takiej rębni, która w maksymalny sposób pozwala na naturalne odnawianie się lasu i rozwój wielowarstwowej struktury drzewostanu,
 - 3) należy dążyć do ograniczania stosowania zrębów zupełnych i zastępowania ich innymi typami rębni,
 - 4) należy wzbogacać istniejące drzewostany przez stosowanie podsadzeń produkcyjnych i wprowadzanie podszytów,
 - 5) do nasadzeń należy stosować gatunki rodzime, miejscowego pochodzenia zgodnie z obowiązującą regionalizacją szkółkarsko – nasienną, odpowiednie dla danych warunków siedliskowych, w jak najszerszym zakresie wykorzystywać odnowienia naturalne,
 - 6) należy dążyć do zwiększania udziału dębów, brzoźbuka i innych gatunków liściastych,
 - 7) w przebudowie drzewostanów na siedliskach lasowych i borów mieszanych należy preferować dęby, z rozróżnieniem dębu szypułkowego i bezszypułkowego oraz wprowadzać je na odpowiadające im siedliska,
 - 8) umożliwienie pełnego odtwarzania się bogatych zbiorowisk leśnych w dolinach rzecznych i nad jeziorami, z pełnym zestawem krzewów podszytu i bogactwem runa, typowym dla siedlisk tych terenów, rzadkich i przez to cennych w obszarze lasów WPK,
 - 9) należy zrezygnować z wprowadzania gatunków obcych geograficznie,
- 10) w drzewostanach sosnowych na siedliskach borów mieszanych i lasów mieszanych oraz na siedliskach boru świeżego zdegradowanego, można stosować jako podszyty dąb szypułkowy, lub dąb bezszypułkowy, buk, jarząb i kruszynę, na siedliskach lasowych – trzmielinę, szakłak, czeremchę itp. oraz gatunki drzew naturalnie występujących na tych siedliskach (oprócz dęba i buka również lipę, klona, graba i in.),
- 11) konieczne jest zachowanie wybranych, starszych drzewostanów sosnowych, stanowiących osłonę dla stanowisk rzadkich gatunków borowych oraz ochrona wszystkich drzewostanów liściastych, zwłaszcza nasiennych, jako bazy dla przebudowy drzewostanów Parku,
- 12) na zalesianych gruntach porolnych wskazane wydaje się wprowadzanie lub umożliwienie rozwoju lekkonasiennych gatunków drzew przedplonowych, jak brzozy, osika, a następnie wprowadzanie gatunków docelowych zgodnych z siedliskiem,
- 13) wstrzymanie osuszania wszystkich śródleśnych torfowisk i zabagnień oraz zahamowanie działań na rzecz przyspieszenia odpływu wód z obszarów leśnych,
- 14) wstrzymanie zalesiania torfowisk oraz dążenie do jak najpełniejszego odtworzenia ich roli retencyjnej, jako korzystnej dla przylegających fitocenoz leśnych,
- 15) nie prowadzić zalesień do skraju torfowisk, oczek wodnych i jezior, lecz zostawiać strefy bezdrzewne, umoż-

- liwiające powrót i utrzymanie się naturalnej roślinności na jałowym mokrym piasku oraz półnaturalnych zbiorowisk roślinnych (wrzosowisk, psiar, muraw na-piaskowych),
- 16) zachować ekstensywnie użytkowane murawy napiaskowe, psiary i wrzosowiska poprzez zachowanie dotychczasowego sposobu ich wykorzystywania, co wymaga ograniczeń w zalesianiu tzw. „nieużytków” na gruntach piaszczystych, o zróżnicowanym stopniu uwilgocenia,
- 17) obszary leśne zniszczone w wyniku nadmiernej penetracji pieszej należy okresowo obejmować zakazem wstępu do lasu i tworzyć warunki do regeneracji runa i podszytu; do decyzji administracji leśnej należy wybór sposobu i metody prowadzenia odnowień i wprowadzania podszytu na terenach zniszczonych, w kosztach regeneracji lasu powinny partycypować gminy,
- 18) należy maksymalnie ograniczyć stosowanie środków chemicznych do zwalczania gradacji owadów, zaleca się stosowanie biologicznych form ochrony lasu,
- 19) stosować sortymentową metodę pozyskiwania drewna, polegającą na wyróbce drewna przy pniu, ze zrywka surowca ciągnikami nasiębiernymi, a nawet sprzężajem konnym, przy odpowiednio zaplanowanych i wykonanych szlakach zrywkowych,
- 20) dostosować okres pozyskiwania drewna do terminów najmniejszego zagrożenia lasu od owadów i patogenów grzybowych, wiatru i śniegu oraz możliwości wykorzystania przez zwierzynę kopytną cienkiej kory na leżących drzewach,
- 21) w szerszym zakresie należy pozostawiać drzewa dziuplaste, pomnikowe, z gniazdami ptaków oraz martwe do ich biologicznego rozkładu,
- 22) pozostawienie części materii organicznej na dnie lasu, w tym starych, martwych drzew, stanowiących ostoję dla wielu organizmów leśnych, m. in. rzadkich gatunków roślin i zwierząt „puszczańskich”, tj. związanych z dużymi, starymi kompleksami leśnymi,
- 23) stosować środki techniczne chroniące pozostające w lesie drzewa przed uszkodzeniami powstającymi podczas zrywki,
- 24) stosowanie maszyn i urządzeń napędzanych przez silniki spalinowe z katalizatorami, a także biodei jako smary silnikowe,
- 25) stosowanie do remontu dróg leśnych jedynie materiału miejscowego pochodzenia, a wykluczenie materiałów wprowadzających obcy substrat oraz gatunki organizmów nieleśnych do lasów WPK (np. gruz z gatunkami roślin ruderalnych),
- 26) należy zlikwidować i oczyścić ze zgromadzonych odpadów wszystkie śródleśne wysypiska odpadów,
- 27) stopień rekreacyjnego udostępnienia terenów leśnych powinien zabezpieczać ich dalszą egzystencję zgodnie z zasadą, że im wyższe walory przyrodnicze i im mniej odporna biocenoza tym większe powinny być ograniczenia,
- 28) ograniczenie wydawania pozwoleń na lokalizowanie obozów w lasach WPK,
- 29) zamknięcie nie urządzonych pól biwakowych na terenach leśnych, a utworzenie zainwestowanych w ten sposób, aby zabezpieczyć ekosystemy leśne i obrzeża jezior przed dewastacją,
- 30) ograniczenie swobodnej penetracji pojazdami mechanicznymi kompleksów leśnych WPK po drogach leśnych i kontrola respektowania tych zakazów,
- 31) na terenach leśnych dążyć do objęcia ochroną enklaw z ekosystemami nieleśnymi, szczególnie z wysokim poziomem wód gruntowych (bagna, mokradła), przez tworzenie użytków ekologicznych oraz podejmowanie działań ochrony czynnej dla ich utrzymania z zakazem zalesiania tych gruntów,
- 32) należy rozważyć możliwość nie zalesiania niektórych halizn i płazowin, i pozostawienia ich naturalnej sukcesji (docelowo objąć je ochroną),
- 33) w czasie wszelkich prac gospodarczych dążyć do takiego zagospodarowania strefy ekotonowej, aby wytworzyć strefę lasu o szerokości 10-50 m, ograniczającą wnikanie niekorzystnych bodźców zewnętrznych do lasu,
- 34) w trakcie cięć pielęgnacyjnych na obrzeżach lasu stosować silniejsze zabiegi, umożliwiające wnikanie światła do wnętrza lasu, co stworzy warunki dla rozwoju warstwy krzewiastej, silniejszego ukorzenienia i ugałęzienia drzew,
- 35) przy zalesieniach i odnowieniach w tej strefie stosować luźniejszą więźbę sadzenia, wprowadzać możliwie dużą gamę gatunków, w tym także o walorach estetycznych,
- 36) promowanie wśród właścicieli lasów prywatnych oraz udzielanie pomocy w podejmowaniu gospodarki leśnej opartej na nowoczesnych, naturalnych zasadach,
- 37) włączenie się służb leśnych w ochronę przyrody na terenie WPK, poprzez wynajdywanie i zgłaszanie do ochrony cennych powierzchni leśnych, drzew pomnikowych, stanowisk chronionych oraz rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów.

Rozdział 5 Łowiectwo

1. Ustala się następujące zasady prowadzenia gospodarki łowieckiej:
- 1) łowiska na terenie WPK zasiedlać jedynie gatunkami występującymi obecnie lub w przeszłości na tym terenie,
 - 2) postuluje się wydłużenie okresów ochronnych dla łownego ptactwa wodnego w rejonie gniazdowania trzcza długodzobego (szlachara) i nurogęsia.

Rozdział 6 Gospodarka rybacka

1. Określa się następujące zasady i kierunki działań w gospodarce rybackiej:
- 1) prowadzenie zrównoważonych połowów, tj. takich, które uwzględniają możliwości produkcyjne zbiornika i odnawialność stada ryb,
 - 2) usuwanie nadmiaru materii organicznej z jezior przez odławianie występujących w nadmiarze gatunków ryb karpiowatych, również gatunków tzw. małowcennych, m.in. leszcza, karpia, płoci *Rutilus rutilus* itp.,
 - 3) popieranie gatunków drapieżnych (szczupak *Esox lucius*, sandacz *Stizostedion lucioperca*), nie tylko przez ochronę w okresie tarła, ale również przez zarybianie,
 - 4) zachowanie naturalnego składu ichtiofauny, w tym celu należy maksymalnie ograniczać liczebność gatunków obcych oraz bezwzględnie przestrzegać zakazu wprowadzania nowych gatunków,

- 5) przestrzeganie zasady zarybiania jezior materiałem zarybieniowym wychowanym z ikry pozyskanej od tarlaków złowionych w tej samej zlewni,
- 6) prowadzenie gospodarki zasobami ryb pod nadzorem odpowiednio przygotowanej kadry ichtiologów, przy współpracy z instytucjami naukowymi,
- 7) w jeziorze Wdzydze oraz wpadających do niego rzekach Wdzie i Trzebiosze, wszystkie zabiegi gospodarczo-ochronne związane z trocią jeziorową muszą być prowadzone pod nadzorem Instytutu Rybactwa Śródlądowego,
- 8) zbadać niewielkie zbiorniki wodne na terenie WPK pod względem występowania w nich strzebli błotnej, raka szlachetnego i błotnego,
- 9) przeprowadzić restytucję wyprostowanych, zniszczonych przez meliorację cieków, przez wprowadzanie w ich korytach zmian umożliwiających przywrócenie naturalnego charakteru przyrodniczego,
- 10) zaprzestać przegradzania cieków stałymi budowlami piętrzącymi.

Rozdział 7 Przemysł i energetyka

1. Zobowiązuje się Dyrektora Parku do systematycznej oceny jednostek prowadzących działalność gospodarczą pod kątem ich wpływu na środowisko.
2. W zakresie eksploatacji surowców mineralnych, należy:
 - 1) nie pozyskiwać torfów i kredy jeziornej na terenie WPK,
 - 2) niezwłocznie poddać rekultywacji nielegalnie eksploatowane wyrobiska,
3. W zakresie gospodarki energią, należy:
 - 1) zapewnić dostawy energii elektrycznej z zewnątrz przez:
 - a) zachowanie przebiegu istniejących linii elektroenergetycznych najwyższych napięć i głównych punktów zasilania;
 - b) przeprowadzenie modernizacji linii i stacji transformatorowych w celu uzyskania wyższej sprawności, ale bez zasadniczej przebudowy przebiegu linii i podwyższania przesyłanego napięcia,
 - 2) dążyć do zamiany palenisk węglowych, na rzecz rozwiązań proekologicznych i wspierać niekonwencjonalne rozwiązania w zakresie pozyskiwania i przetwarzania energii,
 - 3) dążyć do ograniczenia ingerencji w krajobrazie lokalnych sieci elektroenergetycznych, m.in. poprzez układanie kabli w gruncie.

Rozdział 8 Gospodarka wodna

1. Ustala się następujące ogólne zasady proekologicznego użytkowania zasobów wodnych obszaru WPK:
 - 1) utrzymanie równowagi bilansu wodnego w zlewniach elementarnych poprzez dostosowanie wielkości poboru wody z istniejących ujęć do przyrodniczo określonych zasobów dyspozycyjnych (metoda IMiGW); zapewni to zachowanie wielkości zasobów nienaruszalnych na poziomie potrzeb wegetacyjnych naturalnych siedlisk roślinnych,
 - 2) nowe ujęcia wody należy lokalizować wyłącznie na obszarach stabilnych hydrologicznie, czyli w dnach dużych dolin rzecznych i rynien jeziornych,

- 3) ewentualne pobory wód jeziornych dla celów gospodarczych (np. irygacyjnych) mogą się odbywać z ujęć usytuowanych na ciekach wypływających ze zbiorników, wyłącznie w ilościach nie zakłócających równowagi bilansowej i ekologicznej (zasoby dyspozycyjne),
- 4) przy planowaniu dalszych prac melioracyjnych przyjąć należy jako zasadniczy kierunek, zwiększanie retencyjności zlewni poprzez odtworzenie istniejących niegdyś i budowę nowych lokalnych zbiorników wodnych,
- 5) należy przeciwdziałać tendencji do likwidacji obszarów bezodpływowych i osuszania mokradeł, pełniących pozytywną rolę tak w zakresie retencji jak i absorpcji części migrujących zanieczyszczeń (kompleksy sorbcyjne),
- 6) dla powstrzymania eutrofizacji i zanieczyszczenia wód powierzchniowych celowe jest tworzenie wzdłuż brzegów rzek i jezior roślinnych stref ochronnych, obejmujących dna oraz zbocza dolin i rynien,
- 7) uznaje się, że najważniejszą przyrodniczą formą ochrony zasobów wodnych jest dalsze dolesianie gruntów mało wydajnych rolniczo i jednocześnie aktywnych hydrologicznie,
- 8) ustala się zakres i formy ochrony jezior WPK:
 - a) dla jezior silnie zeutrofizowanych (Śłupino, Śłupinko, Schodno, Cheb, Mieliste, Jeziorko Wdzydzkie, Strupino) – niezbędna ochrona wód w całej zlewni,
 - b) dla jezior zagrożonych eutrofizacją (Wdzydze, Wyrowno, Osty, Bielawy, Kotel, Białe, Długie) – niezbędna ochrona zbiornika i jego strefy przybrzeżnej,
 - c) dla jezior w dobrym stanie (Lipno, Czyste, Chądzie) i nie wymagających dodatkowej ochrony – niezbędne utrzymanie stanu dotychczasowego,
- 9) wszystkie prace konserwacyjne urządzeń wodno-melioracyjnych, w tym zwłaszcza konserwacje i odmulanie rowów powinny być uzgadniane z Dyrektorem Parku,
- 10) należy chronić torfowiska wszystkich typów, niezależnie od ich formalnego statusu prawnego, przede wszystkim poprzez powstrzymanie odwodnień i ochronę przed eutrofizacją.

Rozdział 9 Transport

1. Określa się podstawowe kierunki działań, w poszczególnych dziedzinach transportu, w zakresie dostosowania jego rozwoju do zasad ochrony Parku:
 - 1) ochrona obszarów leśnych, w szczególności zachodnich brzegów Jeziora Wdzydze i południowych brzegów Jeziora Gołun przed rozwojem układów komunikacyjnych,
 - 2) zmniejszenie uciążliwości i negatywnego oddziaływania na środowisko tranzytowego ruchu samochodowego, zwłaszcza ciężkiego, przez modernizację w niezbędnym zakresie wynikającym z potrzeb obsługi ludności i gospodarki, w tym ruchu turystycznego tras przebiegających stycznie do Parku:
 - a) istniejących linii kolejowych – ew. budowa drugiego toru i elektryfikacja oraz rozbudowa zaplecza dla obsługi pasażerów na stacjach kolejowych,
 - b) drogi nr 235 z Kornego do Chojnic – ew. przebu-

- dowa przejazdu pod linią kolejową w Dziemianach na wiadukt drogowy nad linią kolejową wraz z budową nowego fragmentu drogi na obszarze otuliny oraz urządzenie miejsc obsługi podróżnych,
- c) drogi nr 214 z Warlubia do Kościerzyny – urządzenie miejsc obsługi podróżnych.
- 3) usprawnienie ruchu wewnątrz Parku oraz zwiększenie bezpieczeństwa osób odwiedzających i mieszkańców przez:
- a) modernizację istniejących tras doprowadzających ruch turystyczny do Parku – poprawa parametrów technicznych (dopuszczalne zachowanie parametrów w wypadku istniejących układów zabytkowych oraz w sytuacji spowodowanej potrzebą ochrony środowiska) oraz budowa przy nich zatok postojowych i parkingów:
— nr 10403 Kościerzyna – Wdzydze Kiszewskie;
— nr 10404 Wdzydze Kiszewskie – Olpuch;
— nr 10405 Wiele – Wdzydze Tucholskie – Nowa Kiszewa;
— nr 10406 Lubnia – Wiele – Karsin;
- b) budowa obejścia drogowego wsi Wąglikowice,
- 4) pielęgnacja widoków z istniejących linii kolejowych i dróg oraz reklama atrakcji turystycznych Parku w informatorach komunikacyjnych.
- 5) pozostawienie ograniczonej dostępności zachodniej części Parku przez powstrzymanie się z ew. budową samochodowej drogi turystycznej wzdłuż zachodnich brzegów J. Wdzydzkiego.

Rozdział 10 Osadnictwo i gospodarka komunalna

A. Założenia kształtowania sieci osadniczej

1. Przyjmuje się następujące założenia kształtowania sieci osadniczej:
- 1) istniejąca sieć osadnicza jest wystarczająca dla udostępnienia i wykorzystania swoistych i użytkowych wartości – preferuje się rozwój istniejących wsi,
- 2) stabilizacja istniejącej struktury sieci osadniczej, tj. układów osadniczych wsi w powiązaniu z miastami otaczającymi Park, związków między nimi i ich hierarchii, w tym:
- a) utrzymanie i rozwój gminnych ośrodków obsługi ludności położonych w otulinie: Dziemiany i Lipusz,
- b) kształtowanie ośrodków wspomagających dla ośrodków gminnych przez koncentrację i rozbudowę usług w Wąglikowicach na granicy Parku oraz w Wielu w otulinie;
- c) rozwój wyspecjalizowanych ośrodków obsługi czasu wolnego we Wdzydzach Kiszewskich i Borsku;
- d) rozwój obsługi rolnictwa w miejscowościach gminnych w otulinie oraz ewentualnie w innych, poza terenem Parku.
- 3) zachowanie i kształtowanie skupionego charakteru zabudowy większych wsi,
- 4) zachowanie i sukcesywna modernizacja głównych powiązań komunikacyjnych między ogniwami sieci osadniczej.

B. Kształtowanie zabudowy i zagospodarowania Parku

1. Przyjmuje się następujące zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów osadnictwa:
- 1) kształtowanie nowej zabudowy i zagospodarowania

- z poszanowaniem struktury wewnętrznej jednostek osadniczych oraz ich związków funkcjonalnych i kompozycyjnych z przestrzenią otaczającą,
- 2) nowe budynki i budowle należy lokalizować w odległości nie mniejszej niż 30 m od granicy lasu, z wyjątkiem obiektów gospodarki leśnej oraz urządzeń służących obsłudze tras turystycznych,
- 3) nowe budynki i budowle winny być lokalizowane na terenach o spadkach do 10 stopni; nie dotyczy to budowli ochrony przed erozją,
- 4) dopuszcza się lokalizację nowych budynków i budowli nie wyższych niż dwie kondygnacje i użytkowe poddasze lub 8,5 m (od najniższego poziomu terenu przy budynku do kalenicy), o spadkach dachów w przedziale 10-50 stopni i o nie agresywnej formie lub kolorystyce,
- 5) postuluje się równoczesne zagospodarowanie terenu działki zielenią towarzyszącą,
2. We wsiach o zwartej zabudowie nowa zabudowa mieszkaniowa oraz nowe rolnicze siedliska zagrodowe powinny być lokalizowane w bezpośrednim nawiązaniu do istniejących skupisk zabudowy:
- a) nowe obiekty mieszkaniowe lokalizować w odległości nie większej niż 50 m od istniejących skupisk złożonych obecnie co najmniej z 3 domów mieszkalnych położonych bliżej niż 50 m od siebie,
- b) nowe rolnicze siedliska zagrodowe lokalizować w sąsiedztwie istniejących w odległości nie większej niż 100 m.
3. Ponadto ustala się:
- 1) na terenach leśnych:
- a) zachowanie istniejących osad leśnych,
- b) ograniczenie nowej zabudowy do sytuacji wynikających z prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej, obsługi szlaków turystycznych oraz na określonych w planach zagospodarowania przestrzennego ew. obszarach regulacji stosunków wodnych,
- c) ograniczanie penetracji turystycznej poza wyznaczonymi drogami przez wyznaczenie i urządzenie sieci szlaków pieszych i rowerowych, wyposażenie ich w obiekty małej architektury (ławki, schody, zadaszenia, wc, śmietniki itp.), zapewnienie dojazdu do obszarów masowej penetracji,
- d) dopuszczenie zagospodarowania związanego z zapewnieniem niezbędnych powiązań komunikacyjnych i infrastrukturalnych, wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego; ograniczenie budowy nowych dróg na gruntach leśnych,
- 2) na obszarach rolniczych z rozproszonym osadnictwem wiejskim (przysiółki, wybudowania i inne wyodrębnione części wsi poza obszarami skupionej zabudowy miejscowości):
- a) ograniczanie dalszego rozpraszania osadnictwa i wyłączenie spod zabudowy dolin rzek oraz stoków o nachyleniu ponad 10 stopni,
- b) możliwość budowy obiektów produkcyjnych i usługowych związanych z rolnictwem i rekreacją na podstawie planu zagospodarowania przestrzennego,
- c) dopuszczenie pojedynczych nowych lokalizacji budynków mieszkalnych w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących, jeżeli istnieje możliwość zapewnienia obsługi w postaci drogi oraz unieszkodliwiania ścieków,

- 3) na obszarach nadwodnych Jeziora Wdzydzkiego oraz na innych obszarach nad wodami otwartymi poza istniejącymi skupiskami osadniczymi w odległości do 100 metrów od brzegów jezior i cieków:
 - a) dopuszcza się budowę jedynie nowych pomostów, przystani, stanic wodnych, urządzeń ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych oraz przedsięwzięć inwestycyjnych niezbędnych dla ochrony wód, bezpieczeństwa użytkowników wód i prowadzenia prawidłowej gospodarki rybackiej.
 3. We wszystkich zespołach skupionej zabudowy miejscowości (wsie: Jastrzębie, Kalisz i Piechowice z gm. Dziemiany; Borsk, Kliczkowy, Przytarnia i Wdzydze Tucholskie z gm. Karsin; Czarłina, Grzybowski Młyn, Juszeki, Loryniec, Szenajda, Wąglikowice i Wdzydze Kiszewskie z gm. Kościerzyna oraz Lipuska Huta i Płocice z gm. Lipusz; osady: Czarne, Stupinko, Dąbrówka, Dębina, Kloc, Parowa, Przerębska Huta, Szablewo, Płęsy, Ostrów, Rów, Schodno, Belfort w gminie Dziemiany; Joniny Duże, Joniny Małe, Robaczkowo, Wygoda w gminie Karsin; Skoczkowo, Sztudron, Gołun, Zabrody w gminie Kościerzyna; Krugliniec, Wyrówno, Szwedzki Ostrów w gminie Lipusz) obowiązują:
 - 1) kształtowanie zróżnicowanej, dostosowanej do miejscowych walorów struktury funkcjonalnej,
 - 2) wypełnianie w pierwszej kolejności wolnych miejsc w strukturze istniejących zespołów i skupisk zabudowy,
 - 3) wzrost wykorzystania przestrzeni miejscowości, przy zapewnieniu określonych indywidualnie w planach zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych miejscowości wymogów w zakresie proporcji terenów zabudowanych i zieleni oraz minimalnych rozwiązań w zakresie uzyskiwania i zachowywania ładu i porządku w przestrzeni publicznej,
 - 4) preferencje dla budownictwa jednorodzinnego na działkach gwarantujących możliwość zagospodarowania ich przy udziale minimum 50 % w postaci zieleni, w tym 10% zieleni wysokiej,
 - 5) możliwość przekształceń istniejących obiektów służących innym celom w obiekty letniskowe,
 - 6) wyposażenie miejscowości w techniczne urządzenia zapobiegające zanieczyszczeniu środowiska (oczyszczanie ścieków, zbiórka odpadów połączona z segregacją),
 - 7) poprawa wewnętrznych rozwiązań komunikacyjnych, w tym zapewnienie warunków dla parkowania pojazdów w przestrzeni publicznej.
 4. Ponadto w wyróżnionych poniżej miejscowościach obowiązują:
 - 1) gmina Dziemiany:
 - a) Jastrzębie: ograniczanie rozwoju terytorialnego wsi,
 - b) Kalisz: rozwój terytorialny wsi na terenie otuliny,
 - c) Piechowice: ograniczanie rozwoju terytorialnego wsi,
 - d) Schodno: ograniczanie rozwoju terytorialnego osady,
 - 2) gmina Karsin:
 - a) Borsk: rozwój terytorialny wsi na terenie otuliny; ograniczanie negatywnych oddziaływań zagospodarowania;
 - b) Kliczkowy: rozwój terytorialny wsi na terenie otuliny,
 - c) Przytarnia: rozwój terytorialny wsi na terenie otuliny,
 - d) Wdzydze Tucholskie: umiarkowany rozwój terytorialny wsi; ograniczanie negatywnych oddziaływań zagospodarowania;
 - e) Joniny Małe, Joniny Wielkie, Rów, Wygoda: wykluczenie rozwoju terytorialnego osad,
 - 3) gmina Kościerzyna:
 - a) Czarłina: ograniczanie rozwoju terytorialnego; ograniczenie negatywnych oddziaływań zagospodarowania na środowisko,
 - b) Grzybowski Młyn: rozwój terytorialny wsi na terenie otuliny
 - c) Juszeki: ograniczanie rozwoju terytorialnego wsi; ograniczenie negatywnych oddziaływań zagospodarowania,
 - d) Loryniec: ograniczanie rozwoju terytorialnego wsi,
 - e) Rotembark: rozwój terytorialny wsi na terenie otuliny,
 - f) Szenajda: ograniczanie rozwoju terytorialnego wsi,
 - g) Wąglikowice: rozwój terytorialny wsi na terenie otuliny,
 - h) Wdzydze Kiszewskie: ograniczanie rozwoju terytorialnego wsi; ograniczanie negatywnych oddziaływań zagospodarowania na środowisko;
 - i) Zabrody, Kruszyna: wykluczenie rozwoju terytorialnego osad,
 - 4) gmina Lipusz:
 - a) Lipuska Huta: rozwój terytorialny wsi na terenie otuliny,
 - b) Płocice: ograniczanie rozwoju terytorialnego wsi.
- C. Gospodarka odpadami**
1. Ustala się podstawowe kierunki działania w gospodarce odpadami:
 - 1) preferencje dla zorganizowania poza Parkiem powiatowego składowiska odpadów wraz z zakładem utylizacji i przetwarzania,
 - 2) likwidacja istniejących nielegalnych wysypisk i wylewisk na terenie Parku,
 - 3) organizacja segregowanej zbiórki odpadów.
 2. Określa się założenia realizacyjne gospodarki odpadami na terenie WPK:
 - 1) gromadzenie i wywóz:
 - a) kontrola przestrzegania przez użytkowników (właścicieli nieruchomości) norm prawnych, a zwłaszcza:
 - wyposażenia nieruchomości w urządzenia do gromadzenia odpadów komunalnych oraz utrzymywanie ich w należytym stanie;
 - usuwania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych – zorganizowanie gminnych jednostek organizacyjnych lub zlecenie podmiotom posiadającym uprawnienia do wykonywania tego zadania;
 - b) tworzenie przez samorząd gminny warunków do selektywnej zbiórki odpadów – jednolity dla wszystkich gmin system pojemników, stosowanie niższych opłat za usuwanie i unieszkodliwianie odpadów komunalnych; – promocja selektywnej zbiórki odpadów;
 - c) kontrola właścicieli nieruchomości – dokumentowanie korzystania z usług; podmiotów gospodarczych – w zakresie wydawania dowodów odbioru i unieszkodliwiania odpadów.
 - 2) unieszkodliwianie:
 - a) w celu zmniejszenia masy odpadów przewożonych z Parku na wysypiska z dostępnych metod utylizacji odpadów organicznych wykorzystywać:

- kompostowanie odpadów w przydomowych lub przy obiektowych kompostownikach;
- fermentację beztlenową z odzyskiem biogazu,
- b) odpady nie podlegające przetwarzaniu gromadzić na terenie składowisk, w sposób minimalizujący ich negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze,
- c) dla uzupełnienia systemu gromadzenia i transportu odpadów wprowadzić wiejskie punkty gromadzenia odpadów:
 - powinny one pełnić funkcję tymczasowego, krótkoterminowego miejsca gromadzenia odpadów z terenów zwartej i rozproszonej zabudowy wiejskiej oraz z terenów rozproszonej zabudowy rekreacyjnej;
 - w ich obrębie zapewnić techniczne i organizacyjne możliwości selektywnej segregacji odpadów;
 - o lokalizacji decydować powinny: optymalizacja dowozów odpadów z terenów rozproszonego zainwestowania oraz położenie (poza granicami Parku, możliwe w otulinie).

D. Gospodarka ściekowa

1. Preferuje się rozwiązania chroniące czystość wód poprzez zbiorcze i grupowe oczyszczalnie ścieków.
2. Należy dążyć do unikania wprowadzania ścieków spoza WPK do jezior wewnątrz Parku.
3. Gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych dopuszcza się jedynie na terenach o zabudowie rozproszonej.
4. Należy eliminować przypadki odprowadzania nieodpowiednio oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i do gruntu.

Rozdział 11 Rekreacja

A. Gospodarowanie

1. Określa się następujące kierunki wykorzystywania rekreacyjnego Parku:
 - 1) działalność rekreacyjna ma umożliwić uzyskiwanie wysokiej efektywności rekreacyjnej oraz trwałość wykorzystania walorów rekreacyjnych Parku,
 - 2) aktywność rekreacyjna w poszczególnych częściach Parku ani w żadnym jego fragmencie nie może naruszać wartościowych elementów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, powodować istotnego obniżenia wartości cennych dla innych funkcji Parku,
 - 3) zakłada się, że w Parku:
 - a) winna być rozwijana przede wszystkim turystyka krajoznawcza i specjalistyczna: wędrówki piesze i spacerowe, wędrówki i sporty wodne (kajakarstwo, żeglarstwo, sport bojerowy, surfing itp.), pływanie, wędkowanie, jazda konna, turystyka rowerowa i rekreacyjna jazda na rowerze, sporty zimowe,
 - b) może być realizowany wypoczynek pobytowy, z preferencją dla form ogólnodostępnych,
 - c) nie mogą być realizowane żadne formy sportów motorowych i motorowodnych.
2. Dla dostosowania użytkowania i zagospodarowania rekreacyjnego do wymogów Parku, uznaje się za niezbędne następujące przekształcenia:
 - 1) funkcjonalne – zmiana oferty rekreacyjnej pod względem rodzajowym, dostępności i różnorodności:
 - a) wzrost ilości miejsc w ogólnodostępnych obiektach turystycznych (zajazdy, pensjonaty, schroni-

ska, campingi), zwłaszcza funkcjonujących także poza sezonem letnim, o odpowiednio zróżnicowanym standardzie, zapewniających możliwość wykorzystania walorów rekreacyjnych Parku, pełniejszą realizację potrzeb rekreacyjnych i tworzenie dochodów przeznaczanych również na ochronę zasobów rekreacyjnych,

- b) dalsze zmniejszenie ilości miejsc w sezonowych obiektach wczasowych (wyłącznie letnich ośrodkach wczasowych, wypoczynkowych, sportowych, rekreacyjnych itp.) – likwidacja obiektów prowizorycznych i substandardowych lub restrukturyzacja połączona z modernizacją, w tym podniesienie poziomu estetycznego i zmniejszenie zakresu oddziaływania na środowisko,
 - c) nie zwiększanie ilości miejsc w indywidualnych domach letniskowych przy koniecznej przebudowie ich skupisk i pojedynczych obiektów,
- 2) terytorialne – restrukturyzacja istniejącego zagospodarowania:
 - a) odciążenie terenów nadmiernie eksploatowanych, zwłaszcza w zespołach nadjeziornych oraz w pobliżu terenów poddanych szczególnym formom ochrony przyrody (rezerваты przyrody, użytki ekologiczne), przez zmniejszenie, ukierunkowanie lub zmianę organizacji ruchu oraz eliminację części bazy rekreacyjnej,
 - b) pełniejsze wykorzystanie sieci osadniczej, szczególnie większych wsi, dla realizacji bazy noclegowej, w tym wykorzystania na cele rekreacyjne oraz jej obsługi obiektów pełniących obecnie inne funkcje,
 - c) lokalizacja i budowa nowych ogólnodostępnych obiektów turystycznych, jak: schroniska, motele i zajazdy, bez pomniejszania walorów rekreacyjnych obszaru,
 - 3) standardu wyposażenia i obsługi:
 - a) przedłużenie trwałości prawidłowo zlokalizowanych obiektów dla zwiększenia efektywności gospodarowania,
 - b) poprawa stanu istniejących oraz budowa nowych obiektów i urządzeń ochrony środowiska, w szczególności ochrony wód, w powiązaniu z realizacją tych urządzeń dla zainwestowania wiejskiego,
 - c) poprawa ładu przestrzennego w zagospodarowaniu rekreacyjnym oraz podniesienie estetyki tego zagospodarowania, poprzez przebudowę obiektów, przesłonięcie zielenią, a także eliminację niektórych obiektów,
 - d) wzbogacenie miejscowości rekreacyjnych w urządzenia usługowe, w tym służące także stałym mieszkańcom.
3. Określa się szczególne kierunki działań w wykorzystaniu rekreacyjnym wyróżnionych rodzajów terenów rekreacyjnych:
 - 1) w obszarach nadwodnych:
 - a) kompleksowa ochrona wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, w tym w szczególności ważnych dla rekreacji przydatnych dla kąpieli i uprawiania sportów wodnych, poznawania przyrody i kultury oraz krajobrazu,
 - b) wielostronne i kontrolowane wykorzystanie funkcjonalne dla różnych form rekreacji dostosowane do cech i wartości środowiska,

- c) przekształcenia strukturalne zainwestowania na zagospodarowanych brzegach jeziora zmniejszające negatywne oddziaływanie na chronione wartości,
 - d) ochrona przed zainwestowaniem brzegów nie zagospodarowanych,
- 2) na terenach leśnych:
- a) zachowanie zasadniczego leśnego sposobu użytkowania i udostępnienie dla turystyki krajoznawczej,
 - b) duże ograniczenia dla inwestowania,
 - c) wyznaczenie zróżnicowanych przestrzennie ograniczeń w użytkowaniu niektórych części terenów, wynikających z ochrony ich wartości przyrodniczych i krajobrazu,
- 3) w obszarach rolniczych:
- a) zachowanie użytkowania rolniczego z propozycjami proekologicznego ukierunkowania produkcji umożliwiającego rozwój agroturystyki,
 - b) ochrona ważnych dla rekreacji dużych wartości kulturowych wyróżnionych wsi oraz krajobrazu wiejskiego,
 - c) ograniczenie negatywnego oddziaływania obecnych sposobów gospodarowania, w tym rekreacyjnego na wartości Parku,
 - d) powstrzymywanie rozpraszania zainwestowania rekreacyjnego.

B. Użytkowanie walorów rekreacyjnych – kształtowanie zabudowy i zagospodarowania

1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego winny określać szczegółowe warunki dotyczące intensywności, charakteru i sposobu zabudowy oraz zagospodarowania terenów rekreacyjnych.
2. Ustala się zasady ochrony, użytkowania i zagospodarowania walorów rekreacyjnych na terenie całego Parku:
 - 1) preferuje się w zakresie rozwoju rekreacyjnej bazy noclegowej:
 - a) wynajem kwater w zabudowie mieszkalnej,
 - b) wynajem kwater w zabudowie zagrodowej w ramach agroturystyki,
 - c) wykorzystywanie istniejących obiektów szkolnych na rekreację,
 - d) zamianę niewykorzystanych obiektów rolniczych i przemysłowych na noclegowe obiekty rekreacyjne lub obiekty obsługi rekreacji,
 - 2) istniejące obiekty wczasowe i turystyczne mogą być przekształcane w zaplecze obsługi turystyki kwalifikowanej,
 - 3) dopuszcza się urządzania obozowisk poza gruntami leśnymi wyłącznie w miejscach wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
 - 4) używanie urządzeń nagłaśniających oraz innych źródeł hałasu możliwe jest poza jeziorami oraz poza strefą 500 m od linii brzegowej,
 - 5) dopuszcza się budowę ogólnodostępnych obiektów rekreacyjnych o wielkości do 75 miejsc noclegowych, o pełnym wyposażeniu w infrastrukturę ochrony środowiska, o architekturze dostosowanej do otoczenia, nawiązującej do tradycji regionalnej,
 - 6) realizacja obiektów organizujących penetrację turystyczną (trasy spacerowe, ścieżki rowerowe, miejsca piknikowe itp. wraz z wyposażeniem w małą architekturę) wymaga uzgodnienia z Dyrektorem Parku,

- 7) obowiązuje zachowanie aktualnego stanu brzegów jezior z wyjątkiem odcinków przekształconych, wymagających rewitalizacji istniejących obiektów budowlanych i zespołów zabudowy.

3. Określa się następujące warunki realizacyjne porządkowania zagospodarowania rekreacyjnego w Parku:

1) rewitalizacja istniejących obiektów i zespołów:

- a) porządkowanie obiektów przystani wodnych, wyposażenie w zestaw usług dla potrzeb turystyki wodnej, estetyzacja,
- b) porządkowanie otoczenia większych zgrupowań zabudowy rekreacyjnej, w celu rekompensacji krajobrazu, zadrzewianie otoczenia,
- c) przeprowadzanie porządkowania na podstawie studiów krajobrazowych.

2) lokalizacja nowych obiektów rekreacyjnych dopuszczalna wyłącznie na podstawie planów zagospodarowania przestrzennego wykonywanych dla całych zespołów zorganizowanej działalności inwestycyjnej.

C. Dodatkowe zasady zagospodarowania wyróżnionych obszarów rekreacyjnych

1. Na obszarach nadwodnych:

- w zespole Jezior Wdzydzkich (Wdzydze, Radolne, Jelenie, Gołun);
- na szlaku rzeki Wdy i w zespole jezior Wyrównno, Osty, Bielawy, Schodno, Jezierzno;
- w zespole jezior Cheb, Słupino, Słupinko;
- w zespole jezior Długie i Wielkie Oczko;
- w zespole jezior Głębocko, Mieliste, Białe i Strupino;
- nad jeziorami Stryjek, Kotel i Chądzie;
- w zespole jezior Czyste i Krzywce

1) dopuszcza się w odległości dalszej niż 100 m od brzegu:

- a) lokalizację następujących rodzajów obiektów rekreacyjnych posiadających pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną ochrony środowiska, o architekturze dostosowanej do otoczenia, nawiązującej do tradycji regionalnej, o ograniczonej wielkości – do 30 miejsc noclegowych w jednym obiekcie:
 - ogólnodostępne obiekty turystyczne np. schroniska, domy turysty;
 - we wsiach o zwartej zabudowie także motele, zajazdy i pensjonaty;
- b) realizację obiektów rekreacji beznoclegowej, jak: kąpieliska, boiska, place gier i zabaw, trasy spacerowe kanalizujące ruch turystyczny wraz z wyposażeniem takim jak: daszki ochronne, ławki, urządzone miejsca widokowe itp

2) ustala się:

- a) porządkowanie obiektów przystani wodnych, wyposażenie w zestaw usług dla potrzeb turystyki wodnej, estetyzacja.

2. Na terenach leśnych ponadto obowiązują:

1) ograniczenia:

- a) wprowadzania nowej zabudowy i zagospodarowania do sytuacji wynikających z potrzeb obsługi szlaków turystycznych, w tym:
 - tras turystyki motorowej i samochodowych dojazdów turystycznych po istniejących drogach;
 - tras turystyki pieszej, rowerowej i narciarskiej,
- b) penetracji turystycznej poza wyznaczonymi dro-

gami przez wyznaczenie i urządzenie sieci szlaków pieszych, wyposażenie ich w obiekty małej architektury (ławki, schody, zadaszenia, wc, śmietniki itp.), zapewnienie dojazdu do obszarów masowej penetracji,

3. Na obszarach rolniczych i osadnictwa wiejskiego dopuszczalne są:

1) lokalizacja następujących rodzajów obiektów rekreacyjnych posiadających pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną ochrony środowiska, o architekturze dostosowanej do otoczenia, nawiązującej do tradycji regionalnej, o wielkości maksymalnej 75 miejsc w jednym obiekcie:

- ogólnodostępne obiekty turystyczne np. schroniska, domy turysty,
- we wsiach o zwartej zabudowie także motele, zajazdy i pensjonaty,

2) realizacja następujących rodzajów obiektów posiadających pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną ochrony środowiska:

- ogólnodostępne ośrodki sportowo-rekreacyjne z różnorodnymi zestawami urządzeń, jak: boiska, siłownie, sauny, ścieżki zdrowia, baseny kąpielowe, z pokojami gościnnymi, wielkość działki min. 2,0 ha, z zielenią towarzyszącą,
- obiekty obsługi turystyki narciarskiej,
- obiekty obsługi rekreacji konnej – maksymalna liczba koni 30,
- campingi i pola biwakowe – maksymalna liczba miejsc noclegowych 75,

3) realizacja obiektów rekreacji beznoclegowej, jak: boiska, place gier i zabaw, trasy spacerowe kanalizujące ruch turystyczny wraz z wyposażeniem takim jak: daszki ochronne, ławki, urządzone miejsca widokowe itp.

D. Kształtowanie infrastruktury komunikacyjnej obsługującej rekreację

1. Dla zwiększenia dostępności do walorów rekreacyjnych Parku niezbędne są, poza określonymi w rozdz. 9, następujące działania:

- 1) budowa systemu ścieżek rowerowych, w tym:
- a) międzynarodowych tras rowerowych: Bytów – Czersk – Chełmno (na terenie otuliny przez Wiele – Karsin) i Kościerzyna – Osiek – Grudziądz (przez Sarnowy i Stawiska w sąsiedztwie otuliny),
 - b) regionalnych – przez przystosowanie dla ruchu rowerowego dróg:
 - nr 10403 Kościerzyna – Wdzydze Kiszewskie;
 - nr 10404 Wdzydze Kiszewskie – Olpuch;
 - nr 10405 Wiele – Wdzydze Tucholskie – Nowa Kiszewa;
 - nr 10408 Karsin – Bąk – Konarzyny;
 - c) wyznaczenie i oznakowanie następujących lokalnych tras rowerowych obsługujących Park i otulinę (oznaczonych w zał. kartograficznym):
 - trasa okólna wokół zespołu jezior Wdzydzkich o przebiegu: Loryniec – Wąglikowice – Juszki – Olpuch – Wdzydze Tucholskie – Borsk – Górki – Wiele – Robaczkowo – Szablewo – Głuchy Bór – Słupinko – Sztudron – Loryniec;
 - dochodzące do niej z zewnątrz połączenia: Kościerzyna – Rotembark – Juszki, Olpuch-Wdzydze – Gołutń, Karsin – Bąk – Borsk, Raduń – Jastrzębie – Czarne – Szablewo, Kalisz – Schodno – Loryniec, Lipusz i Łubiana – Grzybowo – Loryniec.

2) budowa parkingów jako wydzielonych plenerowych miejsc postojowych dla obsługi turystyki krajoznawczej, wkomponowanych w krajobraz i realizowanych w sposób rozczłonkowany z dużym udziałem zieleni; (parkingi te nie powinny służyć dla istniejącego budownictwa letniskowego oraz obiektów wczasowych – te winny zaspokoić swoje potrzeby parkingowe na własnym terenie, a nie w przestrzeni publicznej),

3) utworzenie węzłów integracji ruchu rowerowego z innymi systemami komunikacji w postaci miejsc przechowywania i wypożyczania rowerów, w szczególności:

- a) na stacjach kolejowych: Kościerzyna, Olpuch-Wdzydze, Karsin, Raduń, Kalisz, Lipusz, Łubiana;
- b) w rejonie przystani: Czarlina, Wdzydze Kiszewskie,
- c) na ważniejszych parkingach: w miejscowościach na granicy Parku – Wiele, Wąglikowice oraz przy głównych turystycznych trasach drogowych przebiegających przez Park.

2. Uzupelnienia wymaga sieć szlaków turystyki pieszej – proponuje się nowe:

- 1) od szlaku Wdzydzkiego (czarnego) w Przytarni na północ przez Joniny Wielkie – Wygodę – Rów do jeziora Zator, gdzie szlak rozdziela się na dwa kierunki:
- 2) zachodni przez Słupino – Dąbrówkę – Piechowice do Dziemian,
- 3) wschodni przez Przerębską Hutę do Czarliny, gdzie spotyka się ze szlakiem Kaszubskim (czerwonym).

Dział V ZADANIA EDUKACYJNE I BADAWCZE

Rozdział 1 Informacja i edukacja

na rzecz realizacji celów trójochrony w WPK

Działania informacyjno-edukacyjne Zarządu WPK winny być prowadzone w ścisłej współpracy z zarządami poszczególnych gmin, organizacjami społecznymi i gospodarczymi działającymi na terenie Parku.

A. Wydawnictwa

- 1. Dla popularyzacji walorów WPK oraz zasad ich ochrony niezbędne są materiały informacyjne i inne publikacje przygotowane na zróżnicowanym poziomie, dostosowane do możliwości potencjalnych odbiorców (specjalistycznych wydawnictw naukowych, popularno-naukowych, prasy tygodniowej i dzienników wysokonakładowych), posiadające atrakcyjną szatę graficzną.
- 2. Za najpilniejsze uznaje się wydanie rozszerzonej wersji informatora turystycznego, zawierającego obowiązujące w WPK przepisy ochrony środowiska, w szczególności zmiany wprowadzone niniejszym planem.
- 3. Celowe jest wydanie turystycznych materiałów informacyjnych i promocyjnych WPK, wskazane jest wykorzystanie możliwości jakie stwarza Internet.
- 4. Przygotowanie „monografii” zawierającej informacje na temat miejsc i obiektów szczególnie cennych przyrodniczo i kulturowo;
- 5. Konieczne jest opracowanie „wzorników” pożądanego architektury oraz form zagospodarowania przestrzeni, które mogłyby przyjąć formę np. „Karty krajobrazu i architektury wsi”, opracowanej oddzielnie dla poszczególnych wsi, składającej się z części informacyjno-inwentaryzacyjnej i postulatywnej, zawierającej m.in.:

- uproszczony archiwalny materiał kartograficzny i ikonograficzny;
- charakterystykę: typu i cech krajobrazu, typu planu wsi, zasad i ważniejszych elementów kompozycji przestrzennej, typu planu zagrody, rodzaju architektury zabudowy mieszkalnej i gospodarczej; rodzajów zieleni towarzyszącej i miejsc jej lokalizacji;
- określenie dopuszczalnych działań przestrzennych wewnątrz struktury wsi i w otaczającym krajobrazie;
- określenie podstawowych gabarytów nowej zabudowy, pożądanych form architektonicznych bryły, detalu, kolorystyki, materiałów budowlanych, zieleni (gałunki i umiejscowienie).

B. Edukacja

Do najważniejszych kierunków działań w zakresie edukacji należą:

- 1) kontynuowanie działalności Zielonej Szkoły w Schodnie, z niezbędnym poszerzeniem profilu zajęć, skierowanych nie tylko do młodzieży, ale także innych grup np. rolników i turystów, z rozszerzoną tematyką zajęć przyrodniczych, dotyczącą ochrony zasobów wodnych, znaczenia przyrodniczego i istoty ochrony cennych obiektów litosfery, obok zajęć przyrodniczych, niezbędnym elementem edukacji jest:
 - a) uczenie wrażliwości estetycznej, w czym mogłyby być pomocne plenery rysunkowe i malarskie dla młodzieży oraz dyskusje na tematy związane z kształtowaniem krajobrazu Parku;
 - b) wykłady na temat dziedzictwa kulturowego, w tym tradycyjnej architektury Kaszub, wzorców zabudowy i organizacji przestrzeni działki budowlanej, w tym tradycji urządzania przydomowych ogrodów, wraz z popularyzacją odpowiednich roślin;
 - c) zajęcia uświadamiające przebieg procesów przestrzennych, ich przesłanki i skutki, realizowane przez prezentacje dobrych i złych przykładów oraz dyskusję,
- 2) organizacja „zimowych szkół rolniczych” dla rolników z gmin parkowych,
- 3) organizacja „szkół rybackich” dla rybaków gospodarujących na wodach parkowych,
- 4) współdziałanie z Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków (OTOP) i organizacja tzw. „lokalnych grup OTOP”, skupionych wokół najciekawszych ornitologicznie miejsc WPK, których członkowie będą się rekrutować spośród miejscowej ludności, a zwłaszcza młodzieży,
- 5) prowadzenie działalności informacyjnej nt. działań zapobiegających erozji gleb oraz zasadności ochrony gleb organogenicznych,
- 6) szkolenie miejscowej ludności w zakresie promocji regionu i ochrony jego wartości rekreacyjnych,
- 7) szkolenie miejscowej ludności w zakresie ochrony przyrody, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ochronę troci wdzydzkiej.

C. Inne formy popularyzacji i promocji WPK

Do pozostałych form popularyzacji i promocji WPK należą:

- 1) promocja pozytywnych efektów ustanowienia WPK, takich jak:
 - a) eliminacja istniejących i ograniczenie lub zapobieganie lokalizacji przyszłych inwestycji zanieczyszczających środowisko,

- b) stworzenie warunków przebywania w nieskażonym środowisku naturalnym,
 - c) podwyższenie atrakcyjności walorów rekreacyjnych przez stworzenie barier w lokalizacji inwestycji mogących przyczynić się do dewastacji krajobrazu,
 - d) wzrost wartości kwater prywatnych zlokalizowanych w tak cennym przyrodniczo i krajobrazowo obszarze,
 - e) wzrost wartości wytwarzanych na tym obszarze produktów żywnościowych (zdrowa żywność),
 - f) rozwój rzemiosła artystycznego związanego z produkcją pamiątek regionalnych,
- 2) propagowanie powstawania wsi i gospodarstw agroturystycznych chroniących oryginalne, rodzime formy architektury i budownictwa regionalnego oraz rodzimą kompozycję krajobrazową, czerpiących korzyści ekonomiczne z tych wartości,
 - 3) przeprowadzanie konkursów nagradzających osiągnięcia w dziedzinie podnoszenia poziomu usług dla rekreacji,
 - 4) organizacja imprez i zawodów przybliżających przeszłość i promujących walory rekreacyjne, kulturowe i folklorystyczne regionu, takich jak: jarmarki, degustacje produktów kuchni kaszubskiej, zawody wędkarskie, żeglarskie, windsurfingowe, bojerowe, itp., wystawy sztuki ludowej, fotografii,
 - 5) przyznawanie firmom prawa używania „logo” Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego, w wyniku konkursu jakości działalności różnych firm.

Rozdział 2 Badania naukowe i monitoring środowiska

1. W celu pogłębienia wiedzy o walorach i funkcjonowaniu Parku, służby ochrony środowiska i Dyrektor WPK winny propagować:
 - 1) rozbudowę monitoringu zanieczyszczenia wód jez. Wdzydze i jego zlewni,
 - 2) przeprowadzenie badań gleboznawczych w celu wytypowania stanowisk ochrony typowych profili gleb,
 - 3) kontynuację szczegółowych badań florystycznych roślin naczyniowych i innych grup systematycznych, a w przyszłości monitorowanie flory,
 - 4) wykonanie inwentaryzacji i waloryzacji torfowisk,
 - 5) przeprowadzenie badań fitocenoz wodnych, niezbędnych ze względu na potrzeby poznawcze, ochronne (wytypowanie obiektów do ochrony) oraz dla przyrodniczego diagnozowania stanu rzek i jezior,
 - 6) wprowadzenie monitoringu obiektów chronionych i planowanych do objęcia ochroną, między innymi dla oceny stanu ich szaty roślinnej i siedlisk oraz skuteczności prowadzonych zabiegów ochronnych,
 - 7) przeprowadzenie inwentaryzacji zasobów fauny WPK, obejmującej wybrane grupy bezkręgowców, ryby, płazy, gady, ptaki (lęgowe i przelotne) i ssaki,
 - 8) podjęcie monitoringu wybranych grup zwierząt na obszarze WPK, zwłaszcza w odniesieniu do prowadzonych prac restytucyjnych,
 - 9) wykonanie inwentaryzacji, a następnie podjęcie monitoringu, stanowisk zwierząt objętych ochroną strefową w rozumieniu Rozporządzenia MOŚ-ZNiL o ochronie gatunkowej zwierząt,

- 10) przeprowadzenie badań natężenia hałasu wokół obiektów produkcyjnych uciążliwych akustycznie i przy głównych trasach komunikacyjnych,
 - 11) stworzenie banku informacji o zasobach krajobrazowych WPK,
 - 12) diagnozowanie zmian w zakresie zagospodarowania przestrzeni na podstawie systematycznych inwentaryzacji:
 - a) przemieszczeń stałych i czasowych ludności (migracje, dojazdy do pracy i usług, w tym szkół, wyjazdy weekendowe);
 - b) rozwoju nowych form aktywności gospodarczej i jej zależność od lokalnych cech przestrzeni Parku i skutków dla środowiska;
 - c) nowych tendencji w zakresie wymienności zabudowy letniskowej i mieszkaniowej oraz rozwoju form agroturizmu;
 - d) przekształceń form zagospodarowania i zabudowy pod wpływem nowych technologii, wzorców budowania i materiałów dostępnych na rynku oraz dostosowania ich do cech i wartości środowiska przyrodniczego, tradycji kulturowych i krajobrazu.
2. Wszelkie informacje nt. walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych WPK oraz nt. stanu jego zagospodarowania i obciążenia antropogenicznego powinny być przechowywane przez Dyrektora WPK, w postaci komputerowych baz danych, w tym systemu informacji geograficznej.
- Rozdział 3 Zasady aktualizacji „Planu ochrony WPK”**
1. „Plan ochrony WPK” po zatwierdzeniu przez Wojewodę Pomorskiego jest:
 - 1) dla Dyrektora Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego podstawą:
 - a) prowadzenia prac w zakresie trójochrony;
 - b) organizacji działalności naukowej i dydaktycznej na terenie Parku i otuliny;
 - c) wydawania z upoważnienia Wojewody decyzji administracyjnych w zakresie ochrony przyrody na terenie Parku i jego otuliny;
 - d) współdziałania w zakresie trójochrony z jednostkami organizacyjnymi, osobami prawnymi i fizycznymi,
 - 2) dla samorządów terytorialnych gmin wiążący przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - 3) dla Nadleśnictw Kościerzyna i Lipusz podstawą wykonywania zadań w zakresie ochrony przyrody, ujętych w planach urządzania lasu.
 2. Do obowiązków Dyrektora Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego w realizacji „Planu ochrony WPK” należą w szczególności:
 - a) popularyzacja idei planu ochrony wśród miejscowej ludności, turystów, podmiotów gospodarczych i organizacji społecznych działających na terenie WPK;
 - b) udostępnianie posiadanego materiału dokumentacyjnego i planistycznego do wglądu na miejscu w celach naukowych, edukacyjnych i uzgodnieniowo-konsultacyjnych;
 - c) koordynacja i nadzorowanie wykonywanych ustaleń planu przez właściwe kompetencyjnie jednostki;
 - d) inspiracja jednostek administracyjnych, podmiotów gospodarczych i organizacji do podejmowania inicjatyw sprzyjających realizacji planu ochrony;
 - e) interwencja w przypadkach podejmowania przez jednostki administracyjne, podmioty gospodarcze i osoby indywidualne działalności niezgodnej z planem;
 - f) prowadzenie ewidencji własnych czynności ochronnych, oraz zestawienia zbiorczego realizacji planu przez inne jednostki;
 - g) prowadzenie rejestru obserwacji ważniejszych zdarzeń i procesów zachodzących w przyrodzie, kulturze, krajobrazie, gospodarce i zagospodarowaniu przestrzennym na terenie Parku i jego otuliny;
 - h) prowadzenie obserwacji skuteczności wykonywanych zabiegów ochronnych w celu ich ewentualnego korygowania.
 3. Dyrektor Parku sporządza raz na 5 lat sprawozdanie z realizacji ustaleń planu ochrony, zawierające wyszczególnienie efektów wdrażania planu, ocenę aktualności planu i wnioski w sprawie jego aktualizacji. Sprawozdanie przedkłada Wojewodzie Pomorskiemu.
 4. Weryfikacja planu może nastąpić w wyniku:
 - a) przeprowadzanych na bieżąco obserwacji zmiany sytuacji w Parku;
 - b) zrealizowanych badań naukowych;
 - c) wykonywanych na tej podstawie okresowych, systematycznych ocen.
 5. Oczekuje się, że wnioski w sprawie weryfikacji planu ochrony WPK będą zgłaszać:
 - a) Dyrektor WPK współdziałający z Radą Parku;
 - b) Wojewódzka Komisja Ochrony Przyrody w Gdańsku;
 - c) organy samorządów terytorialnych;
 - d) nadleśniczowie Nadleśnictw Kościerzyna i Lipusz.
 6. Zaleca się uczestnictwo w pracach nad obserwacją zmian w Parku oraz konsultacje w sprawie ocen realizacji planu ze strony zespołu autorskiego „Planu ochrony WPK”.
- Dział VI OTULINA WPK**
Rozdział 1 Funkcje otuliny
- Funkcją otuliny jest:
- 1) zharmonizowanie działalności gospodarczej w otoczeniu Parku z celami jego utworzenia,
 - 2) zapewnienie powiązań struktur przyrodniczych Parku ze strukturami regionalnego otoczenia,
 - 3) ochrona walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych Parku przed negatywnymi oddziaływaniami otoczenia, a w szczególności:
 - a) napływem zanieczyszczonych wód powierzchniowych (przede wszystkim Wdą i Trzebiochą),
 - b) zmianami stosunków wodnych, a przede wszystkim dalszym obniżeniem pierwszego poziomu wód podziemnych w efekcie nadmiernych melioracji odwadniających,
 - c) skutkami wielkopowierzchniowej eksploatacji kruszywa,

- d) sukcesją roślinności synantropijnej,
 - e) napływem zanieczyszczonego powietrza atmosferycznego,
 - f) rozprzestrzenianiem się hałasu;
- 4) ochrona ekspozycji Parku z dróg dojazdowych:
- a) unikatowy zespół ciągów widokowych otaczających wieś Górki,
 - b) ciąg widokowy na drodze Borsk – Wiele,
 - c) obustronny ciąg widokowy wysokiej wartości z drogi Raduń – Lubnia,
— dla których określa się działania jak na obszarze Parku (Dział III, rozdz. 3, lit. E, p. 2-4).
- 5) ochrona drogi pejzażowej Wiele – Kliczkowy, której przedłużenie prowadzi do Borska – działania jak na obszarze Parku (Dział III, rozdz. 3, lit. E, p. 2-4) oraz rekultywacja przyrodniczo – krajobrazowa obsadzenia alejowego;
- 6) ochrona panoram, otwarć widokowych i terenów otwartych na przedpolu WPK:
- a) panoramy brzegów jezior z wodnych platform widokowych,
 - b) otwarcia panoramiczno-widokowe z ciągów widokowych wokół wsi Górki,
 - c) oś widokowa na wieżę kościoła w Wielu,
 - d) panorama zespołu Jezior Wdzydzkich,
 - e) panorama miejscowości Wiele,
 - f) panorama zespołu Kalwarii Wielewskiej,
 - g) otwarcia widokowe z ciągów widokowych na trasie Lipuska Huta – Lipusz oraz Lubnia – Raduń;
 - h) platformy widokowe jezior: Wierzchul i Przywłoczno; Sdomie, Sominko, Żołnowo i Mielnica; Rzunno, Raduń; Wielewskiego,
 - i) wodne wnętrza krajobrazowe jezior: Wierzchul i Przywłoczno, Sdomie, Sominko, Żołnowo i Mielnica; Rzunno i Raduń; Wielewskiego,
 - j) wnętrza krajobrazowe rozłogu wsi Rotembark,
 - k) wnętrza doliny Wdy w Lipuszu,
które wymagają:
— ochrony przed zabudową obiektami degradującymi wartości ekspozycyjne Parku,
— ochrony przed budową nowych obiektów noclegowych w odległości mniejszej niż 100 m od brzegów jezior,
— likwidacji elementów szpecących bądź agresywnych formą lub barwą,
— oceny wpływu na panoramę działań inwestycyjnych,
— uwzględniania wpływu wprowadzanych elementów kubaturowych (także zieleni wysokiej oraz plantacji krzewów) na obszar przedpola ekspozycyjnego panoramy,
— likwidacji lub zamaskowania niekorzystnych dominant, subdominant i akcentów oraz innych elementów szpecących bądź agresywnych formą lub barwą,
— odsłonięcia i uczytelnienia dominant, subdominant i akcentów pozytywnych o formach zharmonizowanych z całością wizerunku panoramy,
— ochrony zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych oraz wprowadzenia zieleni korygującej w sąsiedztwie zabudowy.

Rozdział 2 Istniejące i postulowane do objęcia ochroną obiekty i obszary

A. Rezerwy przyrody postulowane

1. Postuluje się objęcie ochroną rezerwatową następujących obszarów:
- 1) torfowisko Płocice (gm. Kościerzyna) – torfowisko przejściowe, będące stanowiskiem gatunku arktyczno-alpejskiego i reliktu glacialnego *Carex chordorrhiza* oraz licznych gatunków chronionych,
 - 2) torfowisko Drzędno (gm. Kościerzyna) – torfowisko przejściowe z licznymi gatunkami chronionymi i innymi zagrożonymi.

B. Użytki ekologiczne postulowane

1. Postuluje się objęcie ochroną przez uznanie za użytki ekologiczne następujących obszarów:
- 1) jezioro Wałachy i przyległe torfowiska (gm. Kościerzyna) – obejmujące m.in. zarastające jezioro eutroficzne z fitocenozami *Hydrocharitetum morsus-raeae* w facji ze *Stratiotes aloides* i *Nuphar-Nymphaeetum* z *Nuphar lutea* oraz z bardzo szerokim pasem *Phragmitetum australis* na brzegu, zbiorowiska młodego boru bagiennego *Vaccinio uliginosi-Pinetum* z *Ledum palustre*, szuwarów turzycowych i mechowisk oraz wartościowe florystycznie i fitoceno-tycznie ubogie torfowisko przejściowe,
 - 2) Jezioro Chude i jezioro Ogony oraz przyległe torfowiska (gm. Kościerzyna) – kompleks jeziorno-bagien-ny, wraz z moczarami, łąkami i borami bagiennymi, obszar stanowiący siedlisko dla roślin chronionych i rzadkich oraz miejsce lęgowe żurawia *Grus grus.*,
 - 3) torfowiska na północ od jez. Drzędno (gm. Kościerzyna) – dobrze zachowane torfowisko przejściowe z dobrze wykształconymi zbiorowiskami: *Caricetum lasiocarpae*, *Caricetum nigrae*, *Caricetum rostratae* oraz udziałem chronionej *Drosera rotundifolia*,
 - 4) torfowiska na południe od jez. Drzędno (gm. Kościerzyna) – moczar stanowiący teren lęgowy żurawia *Grus grus* oraz stanowisko strzebli błotnej,
 - 5) jezioro Rzęczyce i przyległe torfowiska (gm. Kościerzyna) – obszar obejmujący kompleks niewielkich jeziorek eutroficznych o zaawansowanym procesie łądowania z udziałem bogatej i zróżnicowanej roślinności szuwarowej, roślinności torfowiska przejściowego oraz roślinności wodnej, w tym gatunków chronionych.

C. Obszary, obiekty i zespoły wpisane do rejestru zabytków

1. Na terenie otuliny występują chronione obszary planowanych badań archeologicznych. Ich zasięg podano na załączniku kartograficznym wg wskazań Muzeum Archeologicznego w Gdańsku. Ponieważ dla tego terenu nie wykonano zostały arkusze tzw. Zdjęcia Archeologicznego Polski (ZAP) ustalenia dotyczące zasobów i obszarów ochrony archeologicznej mogą w przyszłości ulec zmianie.
2. Wykaz obiektów architektury i zespołów ruralistycznych w otulinie WPK wg rejestru zabytków nieruchomych woj. gdańskiego zawiera tabela 4.

Tabela 4.
Wykaz obiektów zabytkowych w otulinie WPK

Lp.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr/data rejestru ¹	nr oznaczenia ²
1	2	3	4	5
01. Gmina Karsin				
001.1.	Wiele	zespół ruralistyczny	966/02.06.1986	9
001.2.	Wiele	kościół parafialny z cmentarzem katolickim	1188/04.06.1998	10/12
001.3.	Wiele	kalwaria	1189/01.07.1998	11
02. Gmina Lipusz				
002.1.	Lipusz	kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła wraz z cmentarzem	968/26.08.1986	1
002.2.	Lipusz	kaplica grobowa rodziny Żelechowskich na cmentarzu przykościelnym	968/26.08.1986	2
002.3.	Lipusz	cmentarz katolicki	969/26.08.1986	3
002.4.	Lipusz	dawny zbór ewangelicki	957/14.03.1986	4

3. Ustalenia ochronne w stosunku do ww. obiektów obowiązują takie, jak dla obiektów i zespołów na obszarze Parku (rozdz.3.2.1).

D. Obiekty i zespoły architektoniczne proponowane do wpisania do rejestru zabytków

1. Postuluje się wpisanie do rejestru zabytków nieruchomości województwa zespołów ruralistycznych i obiektów architektonicznych wymienionych w tabeli 5.

Tabela 5.
Zespoły i obiekty proponowane do wpisania do rejestru zabytków

Lp.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr oznacz. na zał. kartogr.
1	2	4	5
01. Gmina Dziemiany			
01.1.	Dziemiany	kościół parafialny p.w. św. Antoniego z cmentarzem	32
01.2.	Raduń	zespół ruralistyczny	35
02. Gmina Karsin			
02.1.	Bak	zespół ruralistyczny	41
02.2.	Bak	miejsce upamiętnienia zamordowanych z rodziny Lipskich	42
02.3.	Bak-Stacja	zespół dworca i osady kolejowej	43
02.4.	Górki	zespół ruralistyczny	40
03. Gmina Lipusz			
03.1.	Lipusz	zespół ruralistyczny	1
03.2.	Lipusz	zespół młynów na Wdzie	2
04. Gmina Stara Kiszewa			
04.1.	Olpuch	zespół ruralistyczny	37
04.2.	Olpuch-Wdzydze	zespół dworca i osady kolejowej	36

2. Do czasu wpisania powyższych układów, obiektów i zespołów do rejestru zabytków nieruchomości, ustala się wymóg wprowadzania do decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu zapisu o ich ochronie oraz związanej z tym procedurze formalnej dotyczącej uzgadniania z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku, w przypadkach:

- 1) prowadzenia wszelkich prac przy ewentualnych przekształceniach architektury (rozbudowa, nadbudowa, zmiana wystroju), usuwania zieleni lub zmian ukształtowania terenu,
 - 2) zmian sposobu użytkowania,
 - 3) remontów,
 - 4) wprowadzania nowych inwestycji w sąsiedztwo ww. obiektów i zespołów,
3. Ponadto obowiązuje ochrona miejsc występowania obiektów archeologicznych (zaznaczonych na załączniku kartograficznym, bez numeracji).

749

INFORMACJA

o decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Nr WCC/436B/729/W/3/2001/ASA

W dniu 6 lipca 2001 r. na wniosek Cukrowni „PELPLIN” S.A. z siedzibą w Pelplinie, postanowiono cofnąć koncesję na wytwarzanie ciepła.

Uzasadnienie:

Cukrownia „PELPLIN S.A. z siedzibą w Pelplinie wniosła o cofnięcie koncesji udzielonej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 26 października 1998 r. Nr WCC/436/729/U/2/98/PK na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania ciepła w związku z zaprzestaniem wytwarzania ciepła dla odbiorców zewnętrznych wskutek wypowiedzenia umowy na odbiór ciepła przez Zakład Usług Komunalnych w Pelplinie.

Na podstawie art. 41 ust. 3 pkt 1 ustawy – Prawo energetyczne, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki cofa koncesję w przypadku zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej objętej koncesją.

Dyrektor
Departamentu Koncesji
E. Niebisz

750

INFORMACJA

o decyzjach Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki Nr WCC/698B/1305/W/3/2001/BP

W dniu 19 lipca 2001 r. na wniosek „Zakładu Usług Komunalnych” Sp. z o.o. z siedzibą w Gniewie, 83-140 Gniew, ul. Wiślana 6, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki postanowił zmienić przedmiot i zakres działalności koncesjonariusza, określony w koncesji na wytwarzanie ciepła.

Uzasadnienie:

Pismem z 5 marca 2001 r., znak: L.dz. 459/2001, uzupełnionym pismem z dnia 20 czerwca, koncesjonariusz wniósł o zmianę przedmiotu i zakresu działalności powyższej decyzji. Zmiana spowodowana jest uruchomieniem dodatkowego kotła o mocy zainstalowanej 1,1 MW_t w Gniewie przy ul. Hallera 3.

² numer decyzji/data jak w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku;

³ numer oznaczenia w kolumnie 5 tabeli zgodny z numeracją na załączniku kartograficznym